

Referat af ordinær generalforsamling i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger

Mandag den 3. april 2017 kl. 17.00-21.00

Tuborg Havnevej 14, 2900 Hellerup

Formalia	
Fremmødte	67
Instruktionsfuldmagt	25
General fuldmagt til bestyrelsen	50
General fuldmagt til tredjemand	42
Stemmer i alt	184

Dagsorden	Resultat	Bestyrelsens anbefaling	Se side
1 Valg af dirigent	Valgt	For	2
2 Bestyrelsens beretning	Ikke til afstemning	-	3
3 Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2016	Godkendt	For	7
4 Forslag fra bestyrelsen			13
Forslag 1: Ændringer i det generelle vederlag	Vedtaget	For	13
Forslag 2.1: Ændringer i regler og paragraffer: Definition af dækningsberettigede stedbørn § 12	Vedtaget	For	14
Forslag 2.2: Ændringer i regler og paragraffer: Krav om testamente for samlever fjernes § 11, stk. 3	<i>Forslag udgået</i>	-	14
4 Forslag fra medlemmerne			
Forslag 1 Fossilselskabers forretningsmodeller	Ikke vedtaget For:66 imod:110 Blank:3	Imod	15
Forslag 2: Aktivt ejerskab og frasalg af investeringer i fossilselskaber	Ikke vedtaget For: 67 Imod: 107 Blank: 5	Imod	15
5 Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik	Vedtaget	For	27
6 Valg til bestyrelsen Bestyrelsen havde indstillet Kirsten Holst til valg for en treårig periode.	Valgt	For	29
7 Valg af revision Bestyrelsen indstillede statsautoriseret revisionsfirma PwC.	Valgt	For	30
8 Sted for næste års generalforsamling Bestyrelsen foreslog, at bestyrelsen fik bemyndigelse til at træffe beslutning om sted for næste års generalforsamling.	Vedtaget	For	30
9 Eventuelt	-	-	30

Indledning

Formand Erik Bisgaard Madsen:

Der skulle være stole til alle, håber jeg. Velkommen tilbage. I hvert fald til jer, der var med i den første seance, hvor Henrik Olejasz holdt oplæg. Jeg håber, I alle sammen har fået en kop kaffe og forsyninger. Vi er klar til at gå i gang med generalforsamlingen 2017. Jeg vil starte med at byde velkommen til de eksterne revisorer, som i dagens anledning er mødt talstærkt op. Vi har **Kasper Bruhn Udam** fra Deloitte. Hvis du lige rækker en hånd – rejser dig op, så vi kan se, hvem du er. Og så har vi **Christian F. Jakobsen** og **Claus Christensen** fra PwC. De rejser sig op også. . Og jeg er helt sikker på, at I er med til at sikre, at tingene går rigtigt for sig her i eftermiddag. Så har vi **Hasse Jørgensen**, vores administrerende direktør i Sampension. Han rejser sig op nu. Ham hører vi mere til senere i programmet. Så er der en lang række medarbejdere fra Sampension, der også er til stede her i eftermiddag. Der er **Morten Lund Madsen**. Han er økonomidirektør og han er lige her. Vi har matematisk direktør, **Flemming Windfeld**. Han er nede bagi. Investeringsdirektør **Henrik Olejasz Larsen**, som I lige har set, nogle af jer. Han sidder herovre. Kundedirektør **Ole B. Tønnesen**. Han sidder dernede. Så skulle **Søren P. Espersen** have været her. Han er blevet syg desværre, han er kommunikationsdirektør. Så har vi **Christian Due**, som er sekretariatschef og vicedirektør. Desværre er der afbud fra **Gert Stubkjær**, som er vores interne revisionschef og så skal jeg sige, at der er også nogle andre medarbejdere fra administrationen til stede. Og endelig er der bestyrelsen for pensionskassen, og vi har traditionen tro valgt, at bestyrelsen sidder lidt spredt rundt i lokalet. **Søren Kaare-Andersen**, som er vores uafhængige regnskabs- og revisionskyndige medlem og som er valgt på generalforsamlingen. Han kunne desværre ikke være her i dag. Men I andre kunne måske lige rejse jer op og nu står jeg selv op. Jeg hedder **Erik Bisgaard Madsen**. Jeg er formand og medlemsvalgt. Så er der **Johannes Elbæk**, som er herovre, også medlemsvalgt. **Lars Bloch**, også medlemsvalgt. **Frank Bøgh Nielsen**, medlemsvalgt. **Kirsten Holst**, som er udpeget af JA. Så er der **Louise Bundgaard**, udpeget af ADO, og **Hans-Henrik Jørgensen**, udpeget af JA. Han er derovre. Og endelig er der Henning Otte Hansen, udpeget af JA i 2017.

Dagsordenens punkt 1

Valg af dirigent

Formand Erik Bisgaard Madsen:

Vi har udsendt en dagsorden for generalforsamlingen og første punkt på dagsordenen det er valg af dirigent. Bestyrelsen har i år bedt advokat **Tina Øster Larsen** fra Bech-Bruun om at varetage dirigenthvervet. Tina har igennem mange år haft dirigenthverv i forskellige pensionskasser, så hun kender formalia for at være dirigent og jeg føler mig sikker på, at Tina kan lede os trygt igennem generalforsamlingen, men jeg skal spørge, om der er andre forslag til dirigent? Første, anden, tredje – det er der ikke. Tina Øster Larsen er valgt som dirigent, og du overtager ledelsen af mødet, værsgo.

Tina Øster Larsen

Min første opgave som dirigent er jo at konstatere, at vi lovligt er her i dag og er beslutningsdygtige omkring de punkter, der er på dagsordenen og med henblik på at konstatere det, har jeg kigget på de krav, der stilles i lovgivningen og i vedtægterne for at vi lovligt kan mødes og det har jeg sammenholdt med de tiltag, som pensionskassen har taget og jeg har konstateret på den baggrund, at pensionskassen har taget de tiltag, som kan og skal tages og at vi dermed er beslutningsdygtige og lovligt indvarslet i dag. Og medmindre jeg hører indvendinger fra salen, så vil jeg lægge til grund, at generalforsamlingen deler min vurdering. Det er tilfældet. Tak skal I have.

Så har jeg lidt praktiske informationer, inden vi for alvor kommer i gang. Først og fremmest ville jeg gerne her have fortalt jer, hvor mange vi er. Det kan jeg ikke fortælle jer endnu, for jeg har ikke fået sedlerne. Jeg kunne jo tælle jer, men der er også fuldmagter i spil, som vi skal have med. En anden praktisk ting er, at der i dag på dagsordenen er valg til bestyrelsen og så er det jo sådan, at for så vidt

angår de generalforsamlingsvalgte medlemmer til bestyrelsen, der kan enhver stille op på generalforsamlingen. Det kræver, at man har 5 stillere. Jeg har ikke modtaget nogen stillerlister eller forslag og det kommer jo først senere på dagsordenen, men hvis der er nogen, der allerede nu ved, at der kommer yderligere forslag, så må de gerne komme op og melde sig, så vi ligesom kan være forberedte på det.

Lidt yderligere praktiske informationer. I skulle meget gerne alle sammen have fået en stemmeseddel, da I kom. Hvis ikke I har fået stemmesedler, så kan de udleveres nede ved VP, der sidder klar dernede ved døren, hvor I kom ind. Vi holder ca. halvvejs ungefähr en pause, så der vil være lejlighed til at komme ud og strække ben og vaske hænder. Så er der, som I kan høre, mikrofoner i dag og det vil der også blive, når man skal sige noget, hvis man vil deltage i debatten. Der kommer mikrofoner rundt, så I skal ikke komme herop. Der kommer mikrofoner rundt og det hele bliver optaget, så vi kan få skrevet et ordentligt referat bagefter og så vil jeg bede jer om, og det skal jeg nok minde om, hvis man skulle glemme det, når I får ordet, at man starter med at præsentere sig med navn, så vi ved, hvem det er, der kommer med indlæg, og så vi får det med også i referatet.

Afstemninger kommer vi tilbage til senere. Vi skal jo strengt taget stemme om alle punkter på dagsordenen. Det kommer vi formentligt til at gøre på forskellige måder, men det foreslår jeg, vi tager, når vi kommer ned igennem dagsordenen. Og så har jeg ikke mere praktik nu og så er vi klar til at gå i gang med den egentlige dagsorden.

Og det første punkt på dagsordenen, det er beretning for bestyrelsen og den vil Formanden **Erik Bisgaard Madsen** stå for. Erik, værsgø.

Dagsordenens punkt 2

Bestyrelsens beretning

Erik Bisgaard Madsen

Tak for det, Tina. Jeg har valgt at dele bestyrelsens beretning op i 5 dele. Først lidt om afkastet i pensionskassen og vores arbejde med ansvarlige investeringer. Så lidt om beregningsrente og levetider. Så noget om det nye samarbejde, vi har her i Sampension. Så skal vi have noget om bestyrelsens og direktionens aflønning og endelig lidt om de planer, vi har i relation til mulig overgang til markedsrente i fremtiden.

Jeg vil starte med udgangspunktet i pensionskassens formål, som jo er, at vi skal lave gode og stabile pensioner til pensionskassens medlemmer. Og de her gode og stabile pensioner, dem vil vi sikre ved, at vi laver høje afkast og har lave omkostninger og i øvrigt også har en økonomisk buffer, så vi kan holde fast i en langsigtet investeringsstrategi, som har en relativt høj aktieandel og dermed have mulighed for også at have høje afkast.

Hvordan kom vi så ud af 2016 i forhold til uroen, som vi havde i starten af året? Og hvilke forventninger har vi til året i år, 2017? Og ikke mindst, hvad betyder det for pensionens størrelse, som jo er afgørende?

2016 startede faktisk med nogle markante aktiekursfald og uroen på de finansielle markeder fortsatte også i de første måneder af året. Så aftog denne her uro og markederne rettede sig frem til midten af juni måned, hvor vi igen så nogle aktiekursfald i forbindelse med Brexit-afstemningen. Faldene på de finansielle markeder var betydeligt mindre end dem, vi så i årets start, og aktiemarkederne genvandt faktisk også relativt hurtigt det tabte og mere til. Både præsidentvalget i USA og forfatningsafstemningen i Italien gav nogle skvulp på de finansielle markeder, men omfanget var ikke noget at regne i forhold til det, vi så i starten af året og omkring Brexit-afstemningen.

Renterne i både USA, Tyskland og Danmark faldt til et meget lavt niveau i slutningen af juli, men steg igen og endte ved udgangen af 2016 lidt lavere end det, vi startede med for året. Med hensyn til afkast endte 2016 faktisk som et ganske fint år. Pensionskassen kom ud af 2016 med et konkurrencedygtigt

afkast på 7,9 % efter omkostninger. Det afkast, det er i den høje ende inden for gennemsnitsrente og ser vi udviklingen på 5 års sigt, så er investeringerne samlet set – altså over de 5 år – blevet forrentet med 53,2 %. Det kan vi faktisk godt være stolte af.

Planchen, som vi ser her bagved, den viser afkastet fra 2013 til 2015, altså 3 år, og dermed inklusive det seneste godkendte årsregnskab og I kan se her, PJD kommer ud med en meget flot placering med et afkast på godt 8. Hvis vi kigger på afkastet i de sidste 7 år og tager regnskabsmeddelelsen fra 2016 med, så indtager vi igen en fin placering. Vi har i den periode opnået et afkast på 8,9 % godt og vel.

Også 2017 vil blive præget af to meget vigtige valg. Først præsidentvalget i Frankrig i maj og dernæst valget til Forbundsdagen i Tyskland i september. De to valg er vigtige, fordi Tyskland og Frankrig økonomisk er de helt toneangivende lande i det europæiske samarbejde. Samtidig vil finansmarkederne også i 2017 være præget af Storbritanniens farvel til EU. De fremadrettede aftaler, som Storbritannien forlader EU med, kommer til at få stor betydning for, hvordan EU vil fungere i fremtiden. Uanset at de underliggende økonomier på de store markeder ser fornuftige ud i 2017 med lav arbejdsløshed og relativt lav inflation, så forventer vi vanskeligere indtjening for virksomhederne og mulighed for stigende rente. Så selv om vi ser nogenlunde positivt på indeværende år, så er der også grænser for, hvor meget ekstra afkast vi forventer i 2017.

På grund af afkastet for 2016 og udsigterne for 2017 har bestyrelsen besluttet at fastsætte depotrenten for 2017 til 3,5 % før skat. Det er faktisk en ganske pæn forrentning af opsparingen i en tid, hvor det generelle renteniveau i samfundet er væsentligt lavere.

Så lidt om vores ansvarlige investeringer. Pensionskassens afkast går også hånd i hånd med ansvarlighed. Gennem de seneste år har vi vedtaget regler, politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer og det har vi også gjort i 2016. Hvad angår vores nye samarbejdspartner på administrationssiden, Sampension, så har deres administration en tilgang til ansvarlig investering, som minder meget om den, vi har oplevet hos Fondsmæglerselskabet i Unipension.

Udgangspunktet for pensionskassens ansvarlige investeringspolitik er en forventning om, at virksomheder agerer socialt og miljømæssigt ansvarligt, mindsker den forretningsmæssige risiko og derigennem øger sandsynligheden for en bedre indtjening. For eksempel kan virksomheder med dårligt omdømme få svært ved at tiltrække og fastholde den ønskede arbejdskraft, ligesom forbrugere i flere tilfælde har boikottet virksomheder, der udnytter børnearbejdskraft eller forurener miljøet.

Hertil kommer at vi som investor med en ansvarsbevidst investeringspolitik kan forsøge at påvirke virksomhedernes adfærd både på det sociale og det miljømæssige område. Pensionskassen er medlem af en række organisationer, der på hver sin måde bidrager til at fremme en ansvarsbevidst investering. Bl.a. er vi medlem af den FN-støttede organisation, der hedder PRI, Principle of Responsible Investments. Vi er også medlem af Dansif, som er et netværksforum for blandt andre professionelle investorer. Den beskæftiger sig med socially responsible investments i Danmark.

Vi bakker også op om IIGCC, en forkortelse for Institutional Investors Group on Climate Change og vi er også tilsluttet det der hedder CDP, Carbon Disclosure Project, som er en uafhængig international non-profit organisation, der arbejder for åbenhed og dialog omkring virksomheders klimastrategier og udledning af CO₂. Så vi er altså meget engagerede i det med det ansvarlige investeringsmiljø. Netop udledningen af CO₂ og påvirkningen af miljøet er også et tema på generalforsamlingen i år. I den forbindelse har vi valgt i bestyrelsen at have en indledende dialog med forslagsstillerne om, hvilke tanker der ligger til grund for deres forslag, som forklarer, hvordan pensionskassen arbejder med ansvarlige investeringer. Efter min mening er vi enige om slutmålene, men vi kan godt have forskellige præferencer for, hvilke veje der skal til for at nå frem til målet. Pensionskassen har fra og med 1. januar i år udstukket retningslinjer til administrationen, der skal sikre, at virksomheder, som vi investerer i, skal have fokus på at mindske CO₂-udledningen med henblik på at understøtte COP21-aftalens målsætninger. Men det forholder sig dog sådan, at hverken os i bestyrelsen eller i administrationen har kompetence til at vurdere, om virksomhederne, som vi investerer i, har den nødvendige fokus på at mindske

CO2-udledningen og dermed understøtte COP21-aftalens målsætning, og der skal jeg sige, vi investerer faktisk i 1600 forskellige virksomheder. Men for at hjælpe os med det har vi en ekstern screening-partner, et firma, der hedder EIRIS og EIRIS har vi faktisk inviteret til København og de har også takket ja til at møde os her, måske endda via et medlemsmøde, så de kan redegøre for, hvordan de vurderer virksomhedernes evne og for den sags skyld vilje til at understøtte COP21-målene fra Paris-aftalen. Vi er helt enige i, at virksomhederne skal vurderes på, hvorvidt de forsøger at leve op til COP21-målene. Og vi vil også frasælge dem, som efter dialog ikke viser vilje til at leve op til målene. Men bestyrelsen kan ikke udarbejde en konkret metode til at vurdere virksomhedernes forretningsmodeller og vi vil ikke binde os til en særlig deadline med hensyn til salg af aktier. Vi mener, at dialog er vejen frem, altså dialog med virksomhederne, som vi investerer i, fordi frasalg anser vi kun for en option, hvor vi kan give aben videre. Og derfor anbefaler vi i bestyrelsen et nej til de to medlemsforslag, men vi rækker bestemt hånden frem til en fortsat dialog.

Så en lille smule om beregningsrente og levetidsforbedringer og omregning til nutidskroner. I 2016 tog bestyrelsen en nødvendig beslutning om at nedsætte den såkaldte beregningsrente fra 4,25 til 3,75 % med virkning fra 1. januar 2017. Beregningsrenten er en vurdering af, hvor meget et medlem vil kunne få i rente over de næste mange år. I virkelighedens verden, i praksis så bliver pensionen selvfølgelig forrentet med den årlige depotrente, som afspejler det reelle afkast af investeringerne.

Vi har fastsat beregningsrenten, altså de 3,75 %, på baggrund af de langsigtede udsigter til et lavere afkast på finansmarkederne. Dermed mener vi også, at vi giver jer som medlemmer et mere realistisk billede af pensionsudbetalingerne i fremtiden. Når beregningsrenten bliver lavere, falder pensionsprognoserne for forventede udbetalinger. Danskere lever længere og det gælder ikke mindst medlemmerne i PJD. Som eksempel kan jeg nævne, at vi nu indregner en gennemsnitlig forventet levetid for et 50-årigt medlem, der er godt 5 år længere end i 2016. Og det er selvfølgelig fint, at der er 5 års længere forventet levetid, men det betyder også, at pensionen skal strække længere. Når vi fordeler opsparingen ud over flere år, så falder de nødvendige forventede månedlige udbetalinger. Sænkning af beregningsrenten og indregning af den længere levetid får også betydning for de forsikringsdækninger, vi har, fordi de er beregnet som en procentdel af alderspensionen. Hvis den forventede alderspension er lavere, bliver det beløb, man får udbetalt ved en forsikringshændelse også lavere. Vi har i den forbindelse aftalt med Sampension, at alle kan justere sine dækninger op uden at afgive helbredsoplysninger frem til den 30. april i år, hvis man har ønske om det.

Pensionskassen har i en årrække sat en del af overskuddet til side for at kunne kompensere medlemmerne for både nødvendigheden af at sætte beregningsrenten ned og indregne en højere levetid. For at imødegå noget af faldet i pensionernes størrelse, har vi overført en del af egenkapitalen i forhold til størrelsen af ethvert medlems opsparing og hvor længe man har været medlem. Det betyder, at ændringerne i beregningsrenten ikke kommer til at berøre medlemmer, der allerede er gået på pension eller er tæt på at gå på pension. Den samlede effekt af nedsættelsen af beregningsrenten og levetidsforbedringerne og anvendelsen af det her overskud, det kan vi se i kolonne 3 i den, der hedder månedlig pension efter – altså den kolonne her. Den sidste ændring er, at vi nu viser de forventede udbetalinger i nutidskroner i stedet for i fremtidskroner og det er det, I kan se i kolonnen til højre. Det giver et mere reelt billede af købekraften i dag for de fremtidige udbetalinger. Udbetalingerne ser altså lavere ud af den grund, uden at de faktisk er det, hvis man regner dem i fremtidskroner. Men det er også sikret, at vi er på linje med det fælles Pensionsinfo, som I formentlig kender til og som viser alle danskeres opsparing og ydelser i nutidskroner.

Vi ved om nogen, at det her det er kompliceret stof og at det ikke nødvendigvis er nemt at forstå og derfor har vi også orienteret ad flere omgange og skrevet direkte ud til alle jer medlemmer, men det bedste sted, hvis man vil vide mere, det er faktisk at gå ind og kigge på vores hjemmeside, hvor der både ligger film og beregningseksempler og illustrationer, der forklarer den her sag.

En ting vil jeg dog gerne slå fast og det er, at den opsparing, I har på jeres depot, den er fortsat den samme. Ændringerne som jeg har beskrevet her eller har nævnt her, de har kun til formål at give jer et realistisk billede af, hvor meget I har til rådighed i jeres alderdom.

Så en lille smule omkring skiftet til Sampension. Vi har jo fået en ny administrationspartner her pr. 1. januar og vi må sige, at 2016 har været en milepæl og et langt etapeløb for at sikre en god overgang for medlemmerne. Det vil sige, at vi er trådt ud af Unipensionsarbejdet og ind i Sampension. Selve konverteringen af data og pensionsmidler i januar gik helt efter bogen uden at medlemmerne mærkede nogen ulemper ved det. Alle medlemmernes data kom over og pengene passede og på de medlemsmøder, vi holdt i januar og februar, var der også kun positiv anerkendelse for det skifte, vi har foretaget.

I bestyrelsen har vi styret hele processen efter en række målsætninger eller det, vi kaldte målbilleder, som vi satte op allerede i starten af 2015 og som har været pejlemærker for os og for vores rådgivere helt fra udvælgelsen af mulige samarbejdspartnere over den styring af exitprocessen i Unipension og entryprocessen her i Sampension frem til udgangen af 2016, hvor vi så trådte ind her pr. januar.

Vi vil f.eks. som et eksempel på målbilledet fortsætte som selvstændig pensionskasse, og vi vil også opnå nogle lavere omkostninger end dem, vi havde, hvor vi kom fra. Vi udarbejdede også en business case for at have helt styr på det afkast af den investering, som vi jo har foretaget med det her. Og i løbet af 2016 lykkedes det faktisk også at reducere omkostningerne, sådan at vi med udgangen af december endte på det laveste niveau, vi kunne forestille os og svarende til best case og det vil sige, at alle udgifter, som vi har foretaget i denne her investering i skiftet ind i Sampension, de er tjent hjem inden for et år, så vi har altså lavet en investering med en tilbagebetalingsperiode på under et år og det synes vi faktisk er ret godt.

At skiftet ind i Sampension skaber mere værdi til medlemmerne ses også tydeligt af, at vi allerede i år kan få næsten en halvering af de samlede administrationsomkostninger pr. medlem fra 1.065 kroner til 565 kroner, som budgettet for 2017 peger på.

Oven i det kommer alt det, som nu er en del af Sampension, hvor vi får adgang til bedre produkter. Vi får bedre servicetilbud. Vi får mere digitale services. Vi får en bedre rådgivningsplatform osv. Og desuden kommer der også et potentiale i, at vi nu er en del af et større set-up også på investeringssiden og det kan betyde rigtig mange flere penge til pension for os alle sammen.

Så lidt om bestyrelsens aflønning. Jeg skal informere om, at bestyrelsens og direktionens aflønning her i 2016 og det kan I finde detaljeret information om i årsrapporten, note 8 på side 29. Det samlede vederlag for bestyrelsen i 2016 er 1.060.000 kroner, hvilket er det samme beløb som 2015. Niveaulet for bestyrelsens vederlag er et af de emner, der hvert år er på dagsordenen for et af årets bestyrelsesmøder og i år indstiller bestyrelsen til generalforsamlingen, at honoraret hæves med 10.000 kroner pr. bestyrelsesmedlem. Begrundelsen er, at ansvaret for at håndtere den øgede kompleksitet, bl.a. som følge af ny lovgivning, bør honoreres og selv efter vedtagelsen af den stigning på de 10.000 i honoraret, så vil pensionskassen være en af de billigste bestyrelser blandt akademikerkasserne.

Vi forvalter godt 13 milliarder kroner for medlemmerne og det er vigtigt, at honoraret modsvarer bestyrelsens ansvar og arbejdsmængde. Den administrerende direktør i Unipension, som vi altså har forladt, **Jens Munch Holst**, skal jeg sige, han modtog 366.000 kroner i løn for 11 måneder i 2016 og for så vidt angår den tidligere direktør, **Cristina Lage**, så blev hun afregnet samlet set i 2015.

Til slut vil jeg sige lidt om markedsrente og den mulige overgang, som vi kan have til markedsrente. I 2016 har vi haft nok at se til i bestyrelsen med hensyn til at skifte pensionsleverandør her til Sampension til, at vi også kunne håndtere et produktskifte fra gennemsnitsrente til markedsrente. I den nuværende pensionsordning får medlemmerne en stabil gennemsnitlig depotrente, hvor afkastet er jævnt fordelt ud over tid og mellem medlemmerne. Og her kan vi ikke tage hensyn til, om det enkelte medlem har kort eller lang tid til pensionering. Markedsrente kan give muligheden for, at hvert medlem får direkte afkast af investeringerne. Det vil sige, at afkastet bliver hver måned lagt til eller trukket fra

opsparingen afhængigt af, om det er positivt eller negativt. Og med markedsrente kan investeringerne tilpasses med hvert enkelt medlems alder og det man kalder risikoappetit. Hvis der er mange år til pensionering, så kan investeringerne indeholde mange aktier og alternative investeringer, som også giver gode muligheder for et højt afkast, men dermed også mere risiko. Er udbetalingerne allerede i gang eller har man kun få år til pensionering, så kan investeringerne i stedet indeholde flere obligationer, som typisk giver et mere stabilt afkast, og det forventer vi er en fordel.

Sampension har et velfungerende markedsrenteprodukt og har erfaring med den store rådgivningsopgave, der knytter sig til en overgang til markedsrente. I bestyrelsen kigger vi nu på, hvad produktet i givet fald skal indeholde og hvordan en overgang kan finde sted. Det forventer vi alt sammen at have styr på, så vi kan fremlægge det på generalforsamlingen næste år, altså i 2018. Det var punktum for bestyrelsens beretning. Jeg håber, vi får en god generalforsamling og en god debat og dermed ordet tilbage til Tina.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak og tak til Erik for beretningen. Og det er rigtigt, vi får en god debat, men jeg foreslår, at vi venter med debatten, til vi har haft anden halvdel af årsrapporten, nemlig at vi også har haft en gennemgang af årsregnskabet. Og hvis forsamlingen er enig med mig i det, og det kan jeg se, den er, så vil jeg give ordet til Hasse for en gennemgang.

Dagsordenens punkt 3

Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2016

Hasse Jørgensen

Ja, tak for det. Tak for ordet. Jeg skal jo sætte et par ord på årsrapporten her, som I forhåbentligt alle sammen har taget et eksemplar af på vej ind i huset. Om I så også har kunnet nå at læse den i den mellemliggende periode, det skal jeg ikke kunne sige, men det vi gør her, det er at fremdrage de absolut vigtigste tal og så kan vi jo se, om der er andet.

Jeg skal måske også lige redegøre for, at det er jo en noget speciel situation, i hvert fald er det første gang, jeg prøver at aflægge en årsrapport, som man egentlig ikke som sådan har haft noget med at gøre. Det er sådan, at pensionskassen er blevet administreret i Unipensions regi i 2016 og det er derfor også Unipension, der har udarbejdet årsrapporten. Men det skal I ikke opfatte som nogen form for forsøg på ansvarsfralæggelse eller lignende, fordi det er sådan set en ganske udmærket årsrapport, vi kigger på for sidste år.

Og lad os kaste os ud i det. Nogle af de – et af de meget vigtige tal, det er selvfølgelig, hvor meget kommer der ind i pensionskassen i løbet af året. Det kaldes her medlemsbidrag og I kan se, at der er kommet 375 millioner kroner ind sidste år og også at det udgør en lille fremgang i forhold til året før med 369 millioner kroner, så nogen fremgang er der, om end den er beskeden i pensionskassens indtægter. Så er der det med, hvor meget der kommer ud. Det vil være rart, hvis det er en lille smule mindre end det, der kommer ind, og det kan I også se nedenunder, at det er. Vi har 313 millioner kroner i ydelser. Ydelser det dækker selvfølgelig over betalte pensioner, men det dækker også over betalte skader og det dækker også over, hvis der er nogen, der af en eller anden grund vælger at flytte deres depot til en anden pensionsleverandør. Noget af det vigtige i denne her sammenhæng, det er, at tallet faktisk er en del mindre end medlemsbidragene og det vil sådan set sige, at pensionskassen stadigvæk vokser, hvilket af mange forskellige grunde er en betydeligt rarere situation at være i, end hvis man er i en såkaldt afviklingskasse, hvor relationen mellem de to tal er omvendt.

Udbetalingerne er så vokset lidt mere. De er vokset med 6,5 %. Et af de tal, der tiltrækker sig voldsomt meget interesse og det fremgik også af formandens beretning her, det er omkostningsniveauet, og I kan se her, at i 2016 så landede det så på de der 1.065 kroner. Og det er et niveau, som ser ud til at

udgøre et ret væsentligt fald eller det udgør et ret væsentligt fald fra året før, 1.319 kroner, faktisk et fald på 20 %. Det skal nu retfærdigvis siges, at de 1.319 kroner er et tal, der er usædvanligt højt. Det er ikke det normale niveau for pensionskassen. Det er et niveau, der indeholder et antal udgifter, som var forbundet med den separation, som pensionskassen har arbejdet med i 2015. Det er det, der skaber det meget høje tal her. Så de 1.000 kroner er et mere normalt niveau og det var det, I hørte formanden forklare lige før, at det er det, vi så regner med at få ned på 565 kroner, når vi går ud af 2017. De 1.065 kroner er i øvrigt også hævet noget af omkostninger, som er forekommet i forbindelse med denne her proces.

Antallet af medlemmer stiger også. Ikke så hurtigt, 1,8 %, men det stiger dog til 10.154 medlemmer ved udgangen af 2016. Så det er i hvert fald nogle af de vigtigste tal. Mange vil nok sige, at de aller-vigtigste tal i sådan et regnskabsresultat her, det er investeringsafkastene. Og derfor skal vi selvfølgelig også kaste et blik på dem. Og som baggrund for at gøre det kan det jo være meget interessant lige at kigge på, hvad skete der på de finansielle markeder i denne her periode. Og det, I har her, det er sådan set renteudviklingen repræsenteret ved en 30-årige euro-swaprente, og der sker det, at renten falder ganske gevaldigt hen over året. Godt nok stiger den en hel del i det sidste kvartal, men samlet set altså et år med et rentefald på ca. 0,35 % og dermed mulighed for kursstigninger på obligationer og lignende instrumenter, så på den måde, altså, på det korte sigt et udmærket fondsår på rentesiden. Hvis vi også kigger på aktiemarkedet, så er det her det globale aktiemarked, repræsenteret ved den blå linje, dem der interesserer sig for aktier, kan måske huske, at det var nogle ganske forfærdelige måneder, vi havde i starten af 2016. Faktisk et isoleret fald på 20 %, som var svært at vurdere, om det skulle fortsætte, men det udviklede sig meget hurtigt pænere og faktisk blev det samlede år, 2016, igen et ganske, ganske pænt aktieår med et samlet afkast sådan omkring 10 %. Og hvordan klarede pensionskassen sig så på den her baggrund? Ja, den klarede sig egentlig ganske udmærket. Der er en lille milliard i afkast, i kroner og ører 959 millioner. Det er svært at forholde sig til det tal. Det er selvfølgelig et stort beløb, men afkastet i procent siger jo en del mere. 7,9 % blev det til i det nøgletal, der hedder N1, altså Finanstillsynets nøgletal for det samlede afkast i et gennemsnitsrenteprodukt. Og hvis vi skal sætte et ord på de 7,9 % - er det godt eller skidt? Det er svært at gøre fuldstændigt endnu, fordi vi kender ikke resultaterne fra alle pensionselskaberne i denne her type produkt, altså i gennemsnitsrente. Men det ser ud til, det vil i hvert fald være mit gæt, at være sådan i den bedre del med de her små 8 %. Og det, I kan se nedenunder, det er, at i hvert fald hernede i bunden, at når man laver sammenligning op mod det, der hedder det strategiske benchmark, altså bestyrelsens forud fastsatte investeringsstrategier og siger: Hvad burde man have opnået af afkast, hvis man følger den strategi meget præcist? Ja så burde man have opnået 8 % og man har, målt på denne måde, opnået 8 %, så det er altså i overensstemmelse. Det er fint og i orden. Og jeg kan lige så godt gå i kødet på, hvorfor den hedder 7,9 her og 8,0 her. Og det er fordi, det er nogle definitionsforskelle. Det heroppe det er et såkaldt pengevægtet afkast, som tager højde for, hvor mange penge, der på et givet tidspunkt er investeret. Det hernede er et såkaldt tidsvægtet afkast, som kæder afkastene sammen dag for dag og egentlig er uafhængig af, hvordan investeringerne tidsmæssigt er faldet.

Jeg tror, Erik var inde på det, men som I kan se her, altså, det akkumulerede 5-årsafkast er rigtig, rigtig godt. Vi taler jo altid om, at renten kun er 1 % eller 1½ eller ½, afhængigt af hvad man kigger på. Det er svært at få sin formue forrentet. Men faktum er bare, at i en længere årrække, bl.a. på grund af løbende rentefald, også på grund af positive aktiemarkeder, så har det altså været muligt at opnå ganske fine afkast. Og det må 53,2 % over 5 år bestemt siges at være.

Jeg vil ikke dykke ned i detaljerne på de enkelte aktivklasser. Der er ikke nogen af dem, der ligger ekstremt langt fra deres benchmark. Man kan se, at der er et ekstraordinært stort afkast på danske ejendomme og jeg mistænker det har relation til, at man har realiseret nogle af dem undervejs i løbet af året. Det var afkasttallene.

Så er der pensionskassen solvensmæssige situation, altså, kapital situationen og der er et såkaldt kapitalgrundlag på 4,1 milliarder, som dækker over en egenkapital på 3,4 milliarder, som er vokset med

300 millioner, og så særlige bonushensættelser eller overskudskapital, som det hedder nu på 386 millioner.

Det tal skal jo holdes op imod et solvenskrav, for ligesom at vurdere, er det et godt tal eller er det et mindre godt tal? Og solvenskravet ultimo 2016 er 910 millioner kroner, det er det, der hedder solvency capital requirement under de nye Solvens II-regler, som er de fælleseuropæiske regler for pension og livsforsikring, som er trådt i kraft i denne her regnskabsperiode. De 910 er jo et meget moderat kapitalkrav i forhold til de 4,1 og derfor får pensionskassen også en flot solvensprocent på 451 %. Og til den kan man sådan set også sige, at der findes en række overgangsordninger, man kunne have taget i brug til Solvens II, hvis man ville have en endnu flottere solvensprocent. Det har der sådan set ikke været nogen rigtig grund til at gå efter.

Hvis vi sammenligner med 2015, ja så er det åbenlyst, at der var en højere solvensprocent. Det er ikke udtryk for den reelle økonomiske udvikling. Den reelle økonomiske udvikling er omvendt. Pensionskassen står stærkere efter 2015, men det her tal bliver simpelthen mindre, fordi det er et andet regelregi. Det var noget, der hed ISB, Individuelt Solvensbehov, og der er ikke, altså, de to tal er på den måde ikke umiddelbart sammenlignelige og der er ikke lavet en korrektion og derfor kan det se ud som om, at det er gået baglæns. Det er det rent faktisk ikke.

Det, jeg har gennemgået nu, det skulle sådan set være de absolut vigtigste tal i selve årsrapporten. Så kan man sige, at hvad var den absolut vigtigste begivenhed i løbet af året og det var jo selvfølgelig, uanset hvordan man i øvrigt vender og drejer det, transitionen fra Unipension til Sampension, må være fair at sige. Og derfor vil jeg også lige knytte et par ord til den nye konstruktion, som I er kommet ind i i denne her sammenhæng. Og det er på basis af den tegning, vi har her, som er et forsikringsadministrationsfællesskab. Det har indebåret en forandring for den gamle Sampensionkoncern, som ikke var et forsikringsadministrationsfællesskab, men nu er det, ligesom Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslæger er det fra 1. januar i år.

Og hvad er sådan et fællesskab for en størrelse. Vi har der de 3 pensionsvirksomheder og det, der er i dem, det er jo, at der er en bestyrelse, der er selve den juridiske enhed, som udgør pensionsvirksomheden og så er al servicering, det er noget, der sker ud af administrationselskabet. Dvs. at i administrationselskabet er al aktiviteten. Der er medarbejderne, der er IT-systemerne, der er printerne, processer, forretningsgange. I virksomhederne oppe over, herunder også det, der hedder Sampension Livsforsikring, som er et livsforsikringselskab med 280.000 kunder og små 270 milliarder i balancen, der gælder det samme altså, at det, der er i dag, det er kun bestyrelsen. Så er der selvfølgelig aktiver og forpligtigelser i de selskaber. Og det, jeg siger med alle de her ord, det er, at det er en total service-ring af de pågældende selskaber, der kommer fra administrationselskabet hernede. Og hvad er pointen for jer? Pointen er, at den servicering reguleres via en samarbejdsaftale, som ikke tilfældigt er vist her med det samme ikon for alle tre virksomheder, for det er grundlæggende den samme samarbejdsaftale og det betyder, at den pris, pensionskassen betaler for en given ydelse, investeringsforvaltning eller forsikringsadministration, er altså præcis den samme for os her med 10.000 medlemmer som for livsforsikringselskabet her med små 280.000 medlemmer. Og dermed kommer vi altså ind i nogle stordriftsfordele, som er ganske gevaldige, og tager på den måde del i det fællesskab, men beholder jo samtidig egen identitet qua, at bestyrelserne er der og de kan beslutte, hvad de nu skal beslutte og i særdeleshed, at bestyrelserne helt uafhængigt af hinanden træffer alle væsentlige policy-beslutninger og det er jo beslutninger om: Hvor risikabel skal investeringsstrategien være? Eller hvor forsigtig skal den være? Skal vi have investeringer i virksomheder, som har med fossile brændstoffer at gøre, eller skal vi ikke? Og den type beslutninger træffes jo af bestyrelserne, hvorimod alt det kedelige operative, daglige arbejde, der skal gøres for at levere et godt pensionsprodukt og en god pensionsordning, det foregår hernede. Og så for at understrege selve fællesskabskonstruktionen, så er der jo skabt et fælles ejerskab, som er proportionalt til antallet af kunder i enhederne, så det er altså 3 % hver i de her to enheder. Og de to pensionskasser har også opnået en fælles plads i bestyrelsen for administrationselskabet.

Og som I også kan se, så er det her en struktur, hvor det vil være meget nemt, at sætte endnu en pensionskasse på og opnå endnu større fordele til det samlede fællesskab.

Ja, så det er et forsikringsadministrationsfællesskab, og det er vi meget, meget glade for, vi har fået etableret. Det håber vi også, at både PJD og for den sags skyld Arkitekterne, som holder generalforsamling i morgen, også vil være. Det var ordene omkring årsrapporten.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak til Hasse Jørgensen. Og så er tiden kommet, hvor der kan debatteres. Der kan stilles spørgsmål, kommes med bemærkninger og det gælder selvfølgelig både til den del, som Hasse lige har gennemgået nu og den del, den beretning, som Erik Bisgaard gennemgik lidt tidligere. Jeg skal høre, er der nogen, der ønsker ordet for et spørgsmål, en bemærkning? Der bliver markeret der, ja.

Ulla Knudsen

Sådan et meget konkret spørgsmål, hvem er det så egentlig, der ejer det her administrationselskab, når nu det er et aktieselskab? Altså, og aktionærerne, de er vel mest interesseret i at tjene nogle penge? Ja, så det er sådan lidt til forskel fra, at vi er pensionskasse og KP Livsforsikring det er også et aktieselskab. Hvad betyder det og hvem er det, der ejer os?

Dirigent Tina Øster Larsen

Det tror jeg, Hasse kan svare på.

Hasse Jørgensen

Det vil jeg meget gerne. Altså, det korte svar er, at det gør vi selv, som vi altid har gjort. Altså, vi værende PJD men også Sampension Livsforsikring. Ejerforholdene her er sådan, at administrationselskabet er ejet af de her 3 enheder. De ejer administrationselskabet, som servicerer dem.

Ulla Knudsen

Som aktionærer?

Hasse Jørgensen

Som aktionærer ja. Og de to pensionskasser her ejer 3 % hver og livsforsikringselskabet ejer 94 % og så kan man tænke, det var dog uretfærdigt, men det er proportionalt med den volumen, der ligger i - eller du kan sige det på en anden måde, hvor store kunder de er i administrationselskabet.

Der er ingen, altså der er ingen eksterne ejere i det her system på nogen som helst måde, så jeg skal måske sige til almindelig oplysning, at Sampension Livsforsikring er ganske vist et A/S, det er samme type A/S, som f.eks. PFA eller AP Pension, hvor det er altså kundejet. Der ligger nogle aktier fast nogle steder. De omsættes ikke til markedsværdier. I Sampensions tilfælde ligger de i nogle faglige organisationer, i nogle kommuner og forskellige andre steder, men det er altså et non-profit foretagende, som drives til kundernes bedste.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Der bliver markeret dernede bagved.

Peder Nørgaard

Det er jo rart at høre, at der er et godt resultat for året og jeg har to spørgsmål i forhold til det. Det ene det er, hvad er det, der ligesom gør forskellen PJD i forhold til andre pensionselskaber, når man får det høje udbytte, tager man en højere risiko eller hvor er det - hvorfor er I så gode til at få et højt udbytte over en årrække? Og den anden ting, den drejer sig om den præsentation, vi lige har hørt. SCR, hvad er det egentlig? Kan det forklares i et sprog, som almindelige mennesker måske kan forstå?

Dirigent Tina Øster Larsen

Jeg giver ordet til formanden.

Erik Bisgaard Madsen

Tak, Peder. Du spørger til sammenlignet med andre, hvorfor vi laver et godt afkast. Altså du kan kigge på enten 7-års eller 5-års eller 3-årsnittene her. I bund og grund vil jeg sige det på en måde, at vi er

en meget velkonsolideret pensionskasse, som har haft råd til at tage risiko. Og hvis du kan huske tilbage til 2008, hvor vi også var velkonsoliderede og havde råd til at tage risiko, der fik vi så også en ordentlig én på hattepulden og havde et minus på 19 procent eller deromkring. Så det her det er et udtryk for, at bestyrelsen i mange år har haft en langsigtet strategi, hvor vi har, om du vil, bevidst har udnyttet det, at vi havde råd til at tage risiko. Og selvfølgelig qua nogle dygtige folk i investeringsafdelingerne, som vi har diskuteret med og sagt, hvordan udnytter vi de muligheder, vi har for at tage risiko? Og den måde, det foregår på det er, at når vi der hen på efteråret diskuterer på vores bestyrelsesmøde, hvordan skal vi nu planlægge det kommende år, der får vi forelagt det, der hedder nogle ALM-analyser, Asset Liability Management Analyser, som viser forskellige scenarier for, og på det tidspunkt tager bestyrelsen stilling til, hvor stor risikoappetit har vi, fordi der er forskellige scenarier på, hvordan man sammensætter sin portefølje i relation til aktier og obligationer og alternativer, ejendomme osv. Så det er en blanding af, at man kan sige, at vi har været dygtige til at udnytte det at kunne tage risiko igennem mange år og så nogle sindssygt dygtige folk til at investere for os.

Hasse Jørgensen

Skulle jeg lige forklare, hvad SCR er for en størrelse? Og det var jo så det tal, vi havde her på 910 millioner, som jeg kaldte kapitalkravet. Det kapitalkrav, det er jo som ordet siger, det er den bufferkapital, egenkapital, man skal have ifølge det regelregime, vi er underlagt her. Og hvad er så det for et? Det er det, der er kommet helt for nylig som et fælleseuropæisk regelsæt, bl.a. for kapitalisering, men også for mange andre ting, af livsforsikringselskaber og pensionselskaber. Det er et kompliceret, risikobaseret så når man gør op, hvor meget kapital, man skal have, så er det ikke bare et eller andet med balancen er så og så stor, så skal du have 4 % af det. Det er et regelsæt, som i princippet regner på alle de risici, pensionskassen har, og vurderer sandsynligheden for, at de indtræffer og vurderer, hvor store de kan være. Og så prøver man at regne sig frem til det, der hedder en 200-årsbegivenhed. Og så siger man, det er det, man skal have kapital til. Så i virkeligheden er de 910 millioner udtryk for et gæt, jfr. det her regelsæt, på det maksimale tab for denne her pensionskasse i en 200-årsperiode. Og det er ligesom niveauet for, hvad kapitalkravet så bliver.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak for det. Der er et spørgsmål mere der.

Adam Høyer Lentz

Tak. Egentlig bare en kommentar til den kommentar, jeg kom med under det første oplæg. Jeg vil godt have, at det bliver ført til referat og jeg vil egentlig også gerne have, at både pensionsforeningens bestyrelse og lige så meget vores fagforeningsbestyrelse tager til efterretning, at der i hvert fald er nogle unge medlemmer, som imødeser en anden fremtid end det lidt ældre guld, der er her rundt omkring bordene, som følge af nedsættelse af beregningsrenten, men jo også af den korrekte fremstilling, og det er jeg sådan set ikke uenig i, det er en korrekt fremstilling at kigge på nutidsværdien, men ikke desto mindre tænke over det både i overenskomstforhandlingssammenhæng, men også i den sammenhæng, som jo selvfølgelig er den mest aktuelle her, at sikre et godt afkast, lave administrationsomkostninger og en fremtidig fornuftig pensionsforrentning også for den unge gruppe medlemmer.
Tak

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Det opfattede jeg som en bemærkning. Jeg kan selvfølgelig bekræfte, at det bliver ført til referat. Jeg ved ikke, om der er nogen, der ønsker at kommentere på det, eller har den været vendt allerede, fornemmer jeg? Er der andre? Du markerer der.

Ulla Knudsen

Jeg har et spørgsmål i den forbindelse. I den forbindelse, så siger Erik, at man lægger det, at man ændrer investeringspolitikken, når man er tæt på pensionering. Hvor gammel skal man være for at være det? Det var noget med, om det var obligationer eller aktier.

Erik Bisgaard Madsen

Som det er i dag, hvor vi har et gennemsnitsrenteprodukt, ændrer vi jo ikke på noget. Men hvis vi skifter over til markedsrente og det er det, vi nu vil prøve at grave igennem det næste års tid i bestyrelsen, så forelægger vi det på generalforsamlingen næste år. Så kan du være i den situation, at du så skal tage stilling til, hvor meget risiko vil du have, når du bliver 55 eller et eller andet i relation til, at du så begynder at kunne se, at nu nærmer din pensionshorisont sig. Men i dag tager du ikke stilling til noget, for der kan man sige, der har vi et gennemsnitsrenteprodukt, som vi alle sammen afregnes efter.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak for det. Der var markeret nede bagved der. Værsgo.

Anna Vibeke Wolf

Jeg kan alligevel ikke lade være med at reagere på dit indlæg og jeg lagde mærke til, at denne her gang havde du trods alt overenskomstforhandlingerne med, fordi som jeg ser det, da jeg var ung for mange år siden, jeg er 70 nu, da betalte vi 15 % af vores løn, ti og fem, på den beregnede levealder, vi ville have. Hvis man ønsker samme pension men med 10-15 års længere levealder, jamen så skal den del sættes op ved overenskomstforhandlingerne, fordi uanset hvordan renten udvikler sig, så kan man ikke forvente, at en stigende rente vil kunne indhente de 10-15 år. Vi betalte jo 15 % ud fra – og mange andre betalte jo meget mindre – ud fra den forventede levealder, vi havde. Så der må nogle ændringer til der. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak skal du have. Det opfattede jeg også som en bemærkning. Er der andre, der ønsker ordet under dette punkt? Det er som sagt både beretningen og årsregnskabet, der kan stilles spørgsmål til eller kommenteres på. Det synes ikke at være tilfældet. Så vil jeg afslutte debatten under det her punkt og skride til afstemning og nu har vi jo behandlet to punkter under et. Det er sådan, at beretningen, som Erik fremlagde, den skal vi sådan set ikke stemme om. Den skal I tage til efterretning og det håber jeg, I gør. Så er der selve årsrapportdelen og den del skal vi stemme om og det er jo en almindelig simpel flertalsbeslutning. Inden vi stemmer vil jeg lige fremhæve for god ordens skyld, at I jo har fået et årsregnskab og hvis I kigger på side 18 i årsregnskabet, så kan I se, at Deloitte har kommet med deres påtegning, som de skal som revisor, og det er det, der hedder en blank påtegning. Det vil sige der er ikke nogen forbehold eller bemærkninger.

Så skal jeg høre, om jeg kan lægge til grund, at generalforsamlingen godkender årsrapporten? Det er tilfældet. Tak skal I have.

Så var der egentlig nu lagt op til, at vi tog en kort strække-ben-pause og jeg understreger, at den er kort. Lad os tage 10 minutter, så vi kan komme videre med dagsordenpunkterne. Det vil sige vi mødes her igen fem minutter over seks.

Dagsordenens punkt 4

Forslag fra bestyrelse og medlemmer

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja, så er klokken blevet fem minutter over seks og lidt til. I må gerne søge hen til pladserne. Så er vi kommet til dagsordenens punkt 4, som er forslag fra henholdsvis bestyrelse og medlemmer. Og VP de regner stadigvæk lidt på, hvor mange vi er her, og hvor mange stemmer der er, så det håber jeg, at jeg kan fortælle jer lige om lidt, men i første omgang så starter vi med, sjovt nok, det første forslag, der er her, og det er et forslag fra bestyrelsen vedrørende ændringer i det generelle vederlag. Og jeg giver ordet til bestyrelsen ved Erik Bisgaard Madsen.

Forslag 1 Ændringer i det generelle vederlag

Erik Bisgaard Madsen

Som sagt i beretningen så har vi indstillet her, at vederlaget det hæves med 10.000 kroner pr. medlem. Årsagen til, at vi har lagt det forslag frem, er, at bestyrelsen har skullet leve op til stadig mere komplekse krav og også en stigende arbejdsbyrde. Den sidste regulering, vi lavede af vederlaget for bestyrelsen som konsekvens af revisionsudvalget og igen stigende arbejdsbyrde, det var tilbage i 2015, og den seneste regulering, vi har lavet for menige medlemmer, det var i januar 2014. Møde kadencen er den, at vi holder fem ordinære bestyrelsesmøder om året og har et to dages seminar, og så er der så en lang række møder, som bliver holdt i regi af formandskab, i revisionsudvalget og de arbejdsgrupper, som bestyrelsen nedsætter. Så det er begrundelsen for, at bestyrelsen lægger det her forslag frem. Undskyld, ja, jeg skulle lige sige benchmark til andre. Her har vi sammenstillet på den her planche, hvordan det ser ud i andre akademiskasser i JØP, DIP, Magistrenes, Lægernes, AP og PJD, og PJDs tal er dem, der står nederst og I kan se det gennemsnitlige bestyrelsesvederlag i dag er 117 og efter stigning 127, og det kan I så sammenligne med de tal, der står ovenfor, at vi ligger i den lave ende sammenlignet med det gennemsnitlige vederlag i andre akademiskasser.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja, tak til Erik. Så kan der også her stilles spørgsmål og kommes med bemærkninger, hvis der er nogen, der ønsker ordet. Det er ikke overvældende. Er der nogen, der ønsker ordet? Der var dernede. Ja tak.

Peder Nørgaard

Det er lidt med den sammenligning til andre pensionskasser, at Magistrenes Pensionskasse de har et volumen, der er en faktor fem eller ti gange så stort, ikke?

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak, Erik?

Erik Bisgaard Madsen

Det er rigtigt. Men til gengæld så kan du sige, at det er nøjagtigt det samme, vi skal leve op til. Besværet med den komplekse lovgivning og de kontrolkrav, som vi er udsat for fra specielt de nationale men også andre myndigheder, det er det samme, uanset om du er lille eller stor. Så kan du så sige, jamen hvorfor det? Jamen sådan er det. Altså vi skal jo leve op til de samme ting, og det vil sige, at den årskadence, vi har i bestyrelsen og alle de emner, vi skal igennem, det er det samme som dem, de skal igennem i de kasser, du ser her eller for den sags skyld andre pensionskasser.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak til Erik. Er der andre, der ønsker ordet under dette punkt? Det er der ikke. Så vil jeg konstatere, at debatten er afsluttet under det her punkt, og det betyder, at vi skal stemme om forslaget. Det er et forslag, der kan vedtages med simpel stemmeflerhed, og jeg vil prøve at se, om jeg kan konstatere uden nærmere afstemning, om generalforsamlingen kan godkende forslaget. Det er tilfældet. Tak skal I have.

Forslag 2: Ændringer i regler og paragraffer

Forslag 2.1. Definition af dækningsberettigede stedbørn

Dirigent Tina Øster Larsen

Så er vi videre til næste punkt på dagsordenen, det er forslag 2, som også er fra bestyrelsen. Det er forslag vedrørende ændringer i pensionsregulativet. Der er, i det materiale I har fået ud, er der i indkaldelsen et forslag 2.1 og et forslag 2.2. Det vil i dag alene blive forslaget under 2.1, der vil blive behandlet, fordi bestyrelsen trækker det forslag, der er under 2.2. Det viser sig, at der er nogle tekniske, skattetekniske årsager, der gør, at det ikke er hensigtsmæssigt at vedtage det forslag, sådan som det ligger her. Så det er alene det første forslag, vi skal behandle i dag, og jeg giver ordet til Erik Bisgaard.

Erik Bisgaard Madsen

Tak for det, og det er som sagt et forslag i ændringer af vores regler og paragraffer her. Ændringen går ud på en præcisering af begrebet stedbørn så disse kan opnå børnepension, hvis de har samme folke-registeradresse som medlemmet på tidspunktet for medlemmets invalidepension eller død. Formålet er at gøre det objektivt og tydeligt for medlemmet, hvilke rettigheder der gælder.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak til Erik. Jeg skal høre, om der er nogen, der ønsker at stille spørgsmål eller kommentere på det forslag, bestyrelsen har fremsat? Det synes ikke at være tilfældet. Så kan vi også på det her punkt skride til afstemning. Ændringer af jeres pensionsregulativ det kræver lige som de øvrige afstemninger vi har haft blot et simpelt flertal i lokalet. Og jeg skal høre, om jeg kan konstatere, at forslaget er vedtaget af generalforsamlingen? Og det kan jeg konstatere, hvis ingen siger noget andet. Det er tilfældet. Tak skal I have.

Forslag fra medlemmerne

Forslag 1: Fossilselskabers forretningsmodeller

forslag 2: Aktivt ejerskab og frasalg af investeringer i fossilselskaber

Dirigent Tina Øster Larsen

Så er vi nået til medlemsforslagene. Og der er i år to medlemsforslag, der handler om henholdsvis fossilselskabers forretningsmodeller og et forslag 2, der vedrører aktivt ejerskab og frasalg af investeringer i fossilselskaber. Og det er fremsat som to forslag, men det er aftalt med forslagsstillers repræsentant Jens Friis Lund, at de bliver fremlagt under et og debatteret under et, men selvfølgelig holder vi to afstemninger, når vi kommer dertil. Men i første omgang vil jeg give ordet til Jens Friis Lund. Værsgo.

Jens Friis Lund

Tusind tak. Jamen først og fremmest så vil jeg gerne sige tak til Erik Bisgaard og resten af PJDs bestyrelse for at række hånden ud, som du siger, vi havde, synes jeg også, et supergodt møde før generalforsamlingen i dag, og som du siger, vi er enige på rigtig mange punkter. Der er måske nogle detaljer, hvor vi er en anelse uenige. Så nu vil jeg prøve at præsentere vores forslag og så håber jeg, at vi kan tage stilling til det i dag.

Ja, så hvorfor står jeg her? Jeg står her, fordi klimaforandringerne er her allerede, fordi vi har en global temperaturstigning på op mod 1 grad allerede, så det vil sige vi er halvvejs på vej mod de 2 grader. De her tal vil jeg ikke gennemgå i detaljer, men de er fra World Meteorological Institute, og de siger lidt om, hvor grell situationen er lige p.t. og 2016 var det varmeste år nogensinde. Det var lidt varmere end 2015, som var det tidligere rekordår, som slog 2014, og siden 2001 så har samtlige år været minimum 0,4 grader varmere end gennemsnittet for 1961-1990. Så det vil sige der er ingen tvivl om, at de globale klimaforandringer er her. Og hvad giver det sig så udtryk i? Det giver sig udtryk i oversvømmelser, tørker, storme. Vi ser lidt til det herhjemme. Nogle af de oversvømmelser, vi har haft, er kategoriseret som 100-års-oversvømmelser. Men på grund af halvspejlsstigningerne, som p.t. er på 20 cm, så vil de 100-års-oversvømmelser blive 20-års-oversvømmelser eller 10-års-oversvømmelser eller 5-års-oversvømmelser. Det vil sige vi bliver også ramt her og skal til at bygge diger og så videre og så videre og så videre. Så det er den her kontekst, som det forslag ligesom skal forstås i.

Og den her graf den viser så CO₂-udledningerne forbundet med energiproduktion på globalt niveau. Og det I kan se.. vi skal lige have teknikken her til at virke. Det I kan se det er, at 2014 og 2015 der er CO₂-udledningerne forbundet med energiproduktion på globalt niveau stagneret på det højeste niveau nogensinde. 2016 endte på nøjagtigt samme niveau. Og det vil sige vi er endnu ikke begyndt at tage hul på udfordringen med at reducere vores CO₂-udledninger ved energiproduktion. De er på det højeste niveau nogensinde, så det vil sige toget farer stadigvæk direkte mod katastrofen. Vi er ikke engang begyndt at bremse op i alvorlig grad endnu. Og det I også kan se, det er, at kun to tidspunkter i historien i de sidste 40 år, der er CO₂-udledningerne rent faktisk faldet. Det første det var oliekrisen i 1979, hvor olieprisen fordobledes. Det andet det var i finanskrisen i 2008, som var den værste krise siden

1930'erne, siger man. Så det siger lidt om, hvad det er for en udfordring, vi er oppe imod, hvis vi skal have styr på de her klimaforandringer.

Og hvad gør man så herhjemme? Jamen de danske politikere de tøver en lille smule, og det kan man måske godt forstå. Der er arbejdspladser på spil, der er offentlige finanser på spil, der er børnehaver og vuggestuepladser på spil måske. Så den seneste udvikling det er jo, at vi har fået en ny Nordsøaftale, som giver Mærsk mulighed for at udnytte olie-/gasreserverne i Nordsøen også fremover, og som betyder, at den danske stat formentlig for et lavere provenu afhængigt af, hvordan man forestiller sig prisudviklingen på olie og gas vil blive i fremtiden. Problemet ved det her det er selvfølgelig, at det sender et meget kedeligt signal til resten af verden. Vi vil gerne have hele verden med på at forfølge målene i Paris-aftalen om maksimalt 2 graders temperaturstigning. Men hvordan kan vi bede andre lande om at gå forrest, når vi selv tøver?

Og den her den viser så, at der er rigtig mange mennesker, faktisk et stort flertal blandt danskerne, som ønsker, man gør mere. Den viser, hvor mange mennesker der svarer ja til det ovenstående spørgsmål her. Det med grønt det var dem, der svarede ja. Og på tværs af partiskel så er der altså 55 % af danskerne, som mener, at det parti, de tilhører, skal gøre mere for at bremse klimaforandringer, skal have en skarpere klimapolitik, end det er tilfældet i dag. Og det betyder, at der er et problem med politisk repræsentation. De danske politikere de gør ikke nok i forhold til, hvad flertallet af befolkningen ønsker, og det er der, jeg ser pensionskasserne kan komme ind og spille en rolle.

Og så vil jeg tale lidt mere præcist om det her forslag, vi har stillet. FN's klimapanel og Det Internationale Energiagentur de har regnet på, hvor meget kul, olie og gas vi kan hive op af jorden, hvis vi skal forblive inden for Paris-aftalens målsætning om 2 graders temperaturstigning. De beregninger er blandt andet baseret på beregninger af, hvor meget skov kommer vi til at rydde, hvor meget landbrug kommer vi til at lave i fremtiden, hvilke typer fødevarer kommer vi måske til at spise, og hvor meget af det her kul, vi udleder i forbindelse med energiproduktion, kan vi opsuge igen ved hjælp af teknologi? Man skal lige sige, den teknologi som man antager i de her beregninger, den findes faktisk ikke i dag. Så det er på forventet efterlevering, at de her tal kommer frem. Og det tal, som man er kommet frem til, som allerede er ved at være en lille smule gammelt, det er, at i hvert fald to tredjedele af de reserver, der ligger i jorden, de skal blive i jorden. Dem kan vi ikke udnytte. Og når jeg bruger ordet reserver, så taler jeg om fund af olie eller kul eller gas, som er målt op, og som er klar til at blive udnyttet. Det vil sige værdien af de reserver er allerede indregnet i værdien af de selskaber, som udnytter dem. Det er en del af deres balance.

Og så er der selvfølgelig forskel på, hvad for nogle former for energi, de her selskaber har. Et eksempel er kul. Kul udleder dobbelt så meget CO₂ pr. energienhed som gas og 50-70 % mere end olie, afhængigt af hvilken type olie vi taler om. Og de fleste i dag de mener, at kul er meget, meget kraftigt på vej ud. Men alligevel så har PJD og en række andre pensionskasser stadigvæk penge i selskaber, som har store dele af deres omsætning fra kuludvinding. Det her det er et andet eksempel på en energiform, som måske er på vej ud. Det er tjæresand fra Canada, og for at udnytte tjæresand, olie i den form som tjæresand i Canada, så skal olieprisen være cirka 70 dollars, før giver det ikke økonomisk mening. Og problemet er, at der er rigtig mange lande i verden, som har oliereserver, der kan udnyttes ved en pris på 10 dollars eller 15 dollars, for eksempel så ligger 65 % af de globale oliereserver i Mellemøsten, og de kan hentes op ved en pris på 10-15 dollars pr. tønde, imens det altså koster 70 dollars, før det begynder at give overskud her. Og igen så har vi penge i nogle selskaber, som har de her oliereserver i Canada, hvor det altså er langt fra sikkert, at det kommer til at give økonomisk mening at udnytte dem igen.

Men mere problematisk i og for sig end udvinding og det økonomiske argument for at frasælge, så er problemet også, at nogle de her store selskaber de arbejder, de kæmper med næb og kløer for at undgå en klimaregulering, for at undgå globalt sammenhold og samarbejde om at forhindre den her klimakatastrofe. Og det er der nogle forskere der har kigget på. De har været inde at undersøge de her store selskaber som ExxonMobil, Chevron, Shell, BP, hvordan de kommunikerer om klimaforandringer-

ne, og hvad de bruger penge på i form af lobbyisme. Og det her det er et eksempel på, hvad de bruger penge på. Det her er lidt detaljer for undersøgelsen, som jeg refererer til nu, som blev lavet sidste år og bliver kaldt The Climate Accountability Scorecard, og den viser i grove træk, selvfølgelig er der forskel mellem selskaberne, men hvis vi ligesom peger ExxonMobil ud, som igen er et selskab, vi har penge i via PJD, at de får prædikatet "ekstremt ringe og uansvarligt", fordi de fortsat i 2016 finansierede lobbyisme, der skal imødegå klimaregulering, fordi de finansierer institutter, der kommer med forvanskning af klimavidenskab og så videre og så videre. Så nogle af de her selskaber de arbejder altså bevidst fortsat for at imødegå klimaregulering, hvilket selvfølgelig er et kæmpe problem, hvis vi ønsker en verden, hvor temperaturen ikke stiger mere end 2 grader.

Så det er baggrunden for vores forslag, og det falder i to dele. Det første det handler om, at vi anbefaler, at bestyrelsen eller bestyrelsens samarbejdspartnere i den næste generalforsamling udarbejder en konkret metode til at definere, hvorvidt et givet selskab, som udvinder kul, olie eller gas, har en strategi eller forretningsmodel – med ordet 'forretningsmodel' mener vi en langsigtet strategi og investeringsplan – som flugter med 2-graders-målsætningen. Det vil sige, forventer de, at olieefterspørgslen vil blive ved med at stige, er det basis for deres forretningsmodel, bruger de fortsat penge på at søge efter nye reserver i en situation, hvor vi ikke kan afbrænde de eksisterende reserver uden at bryde det globale karbonbudget, eller har de tænkt sig at investere i andre energiformer, har de tænkt sig at hjælpe til med den her omstilling?

Og det andet forslag det er, at vi anbefaler, at bestyrelsen udøver aktivt ejerskab, det er vi helt med på, men vi synes, der skal være en slutdato for det aktive ejerskab. Vi synes, givet de tal jeg præsenterede i starten, hvor langt vi allerede er kommet i forbindelse med klimaforandringerne, at vi bliver nødt til at have en slutdato, hvor vi siger fra over for de her selskaber. Hvis ikke de indretter deres strategi og deres kommunikation, så de støtter op i forhold til klimaregulering, så mener vi, at ved udgangen af 2018 så skal vi frasælge, så vi offentligt kan gå ud og sige, de her selskaber de har simpelthen ingen legitimitet, vi vil ikke røre ved dem længere. Og det er det, der ligesom ligger i de her forslag.

Så vi er ikke langt fra bestyrelsen, men vi er lidt mere skarpe i forhold til en deadline, fordi vi mener rent faktisk, at der er brug for, at det her det kommer til at ske rigtig hurtigt. Så hvorfor skal I stemme for forslagene? Nu skal jeg se mine noter her, så jeg kan tale ind i mikrofonen. Fordi klimaforandringerne er her allerede. Det problem er her allerede, og det kommer kun til at vokse. Og fordi det kommer til at berøre os som pensionister, det kommer til at berøre den mulighed, vi har for at bruge den her gode forrentning, vi får i pensionskassen. Det kommer også til at berøre vores børn og børnebørn i høj grad. Og fordi danske og andre politikere har brug for et klart signal fra os som borgere om, at vi ønsker mere effektiv klimaregulering. Vi ønsker at gøre noget ved det her problem. Så de store fossilselskaber, som prøver at modarbejde det her, de skal fratages deres legitimitet. Og vi tror den bedste måde at gøre det på det er ved at sælge aktierne, fordi så kan vi gå direkte ud og sige, at vi vil slet ikke røre ved de her selskaber længere. Så vi synes, jeg håber at I vil stemme for forslagene – ikke imod bestyrelsen, men for at give bestyrelsen det stærkeste mulige mandat til at få gjort noget ved det her så hurtigt som overhovedet muligt. Tak. Skal jeg sætte mig ned?

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja, du kan eventuelt sætte dig her, hvis det er der kommer noget opsummering. Tak skal du have. Jeg skal lige høre, om bestyrelsen har en bemærkning til forslaget? Det har de, værsgo Erik.

Erik Bisgaard Madsen

Tak for det. Jeg vil tillade mig at komme med konklusionen først, nemlig at vi anbefaler, at generalforsamlingen stemmer nej eller stemmer imod det her forslag. Det første forslag, som **Jens Friis Lund** just har præsenteret det handler om, at bestyrelsen skal udarbejde en konkret metode til at definere, hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel er forenelig med klimaaftalen fra Paris. Sådanne nogle metoder er allerede udarbejdet i en eller anden form, og vi anser det ikke for bestyrelsens opgave eller kompetence, at vi skal udarbejde de her metodeværktøjer. Der er eksperter og virksomheder, som allerede gør det her og som har de relevante kompetencer og som screener for os på vores vegne. Det

vil sige vi mener, at det er en outsourcingopgave og som nævnt i beretningen har vi et selskab, der hedder EIRIS til at foretage denne her screening. Bestyrelsens opgave det er at fastlægge politikker og principper, og derfor så skal den daglige ledelse i Sampension sørge for, at de bliver udmøntet, og der bliver allerede anvendt screeningværktøjer til at implementere PJDs politikker og retningslinjer. Som jeg også sagde tidligere, og som også Jens just var inde på, så havde vi faktisk for nylig et ret konstruktivt møde, hvor vi diskuterede det her og vi også aftalte, at vi opretholder dialogen med Jens og kolleger, og vi er faktisk også i færd nu med at lave en møde med EIRIS i København, hvor vi vil invitere Jens og kolleger til det her møde med EIRIS.

Det andet forslag omkring frasalg der anbefaler vi også, at man stemmer imod. Grundlæggende har vi to muligheder. Den ene det er, at vi kan beholde de ejerandele, altså aktier for eksempel, vi har og dermed påvirke det pågældende selskab. Den anden mulighed vi har det er, at vi kan sælge aktierne, hvis vores krav ikke bliver opfyldt. Det er på den måde, vi udøver et aktivt ejerskab, og vi bruger vores indflydelse, ofte sammen med andre aktionærer. Og det er i sagens natur svært at vise et resultat af et aktivt ejerskab eller dokumentere det, men det aktive ejerskab er vigtigt og værdifuldt, og det bliver også anerkendt internationalt. Hvis vi sælger aktierne, så afgiver vi vores mulige indflydelse til en ny ejer, som med stor sandsynlighed ikke vil bruge sin indflydelse på samme måde som os, og på den måde så reducerer vi jo det kritiske ejerskab i selskaberne. Hvis eller når investeringsafdelingen i Sampension vurderer, at et ejerskab af fossile selskaber bliver en dårlig investering, det er det, som Jens også kalder stranded assets, så vil investeringsafdelingen selvfølgelig forsøge at afhænde de her ejerandele, og derfor er vi helt trygge ved, at investeringsafdelingen, som arbejder på vores vegne, arbejder på det bedst kvalificerede grundlag.

Og som sagt så er vi egentlig enige om målet, vi vil også arbejde for den her klimasikring, jfr. Paris-aftalen COP21, men vejen derhen har vi så lidt forskelligt syn på. Men vi vil som nævnt gerne indgå i en fortsat dialog, og vi inviterer inden så længe til det her møde, hvor vi har EIRIS, vores screeningbureau, til at komme til at komme til København. Og så tror jeg, der var en slide. Der står så her, at vi anbefaler nej til de to forslag, og at vi vil, som der står her, at vi, administrationen og EIRIS, forholder os til den her sag videre frem, og som I kan se, så har vi inviteret dem til København og kan diskutere, hvordan vi laver engagementet med virksomhederne, og som der står nederst: Frasalg bør først ske, når engagement og stemmeafgivelse viser sig udsigtsløse, og det er ikke bestyrelsens holdning, at det kan defineres ved en bestemt dato. Vi mener frasalg det er at give aben videre. Og så skal jeg lige sige nu da Jens havde det her oppe med ExxonMobil, denne her slide er ikke nødvendigvis nogen dokumentation, men det kan måske være et tegn på, at selv ExxonMobil kan flyttes, og det er så det, vi gerne vil arbejde på også via det screeningbureau vi bruger til at varetage den her opgave. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Også tak til Erik og bestyrelsen. Så er tiden kommet, hvor vi åbner for debat igen om medlemsforslagene. Der er allerede markeringer, vi starter herovre og så dernede bagefter.

Jana Yvonne Clausen

Jeg vil bare spørge, hvor tit gør I brug af den mulighed for aktivt at påvirke de steder, I har investeringer? Altså du siger det er godt vi har dem, for så har vi en mulighed for at gøre en aktiv indsats over for de virksomheder. Men hvor tit gør I brug af det? Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Skal vi samle et par spørgsmål sammen? Der er en i samme stil der, hører jeg.

Mona Lisa Wistrup Koudal

Hvor store ejerandele – hvad kaldte du det? Ejerandele har vi i de pågældende selskaber?

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Skal vi tage et tredje med dernedefra? Værsgo.

Lone Backman Albrektsen

Jeg vil bare sige os, der sidder her, det er jo sådan set vores livsførelse fra vi var unge og til nu, som

har skabt det her problem. Og vi har råd til at gøre noget ved det. Det har de unge ikke, og de små børn kan ikke. Jeg har selv arbejdet i Indien, og allerede i Sydindien der for nogle år tilbage var det et problem overhovedet at bo dernede, fordi det er så varmt. Så hvis ikke vi tager det her meget alvorligt, så er der også et problem, som jeg ikke synes blev nævnt, der hedder klimaflygtninge. Det er så alternativet også ud over de klimamæssige vejrforandringer. Så jeg foreslår hermed, at vi stemmer ja, fordi jeg har politisk erfaring og jeg ved der skal en deadline til, for hensigtserklæringer kan ofte være elastisk i metermål. Og jeg forstår godt, at det er en udfordring for bestyrelsen, hvis de skal agere efter det, det kan jeg sagtens sætte mig ind i.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Skal vi tage en besvarelse af de spørgsmål, inden vi samler flere sammen? Hasse, værsgo.

Hasse Jørgensen

Der bliver spurgt til, hvor tit vi gør brug af denne her dialog. Jeg kan ikke tallene sådan helt præcist, men jeg kan sige, at der er ret grundige informationer om det på hjemmesiden. Det, du refererer til nu, er jo udelukkende for pensionskassen som sådan. Fremadrettet vil det jo være den samme administration på det her område, medmindre der træffes beslutninger om forskellige politikker. Og de tal, jeg nogenlunde kan huske fra Sampension KP Livsforsikring på nuværende tidspunkt, det er, at der er en cirka 70 selskaber, der er ekskluderet fra, at vi kan investere i dem i porteføljen, og der er sådan løbende dialoger under den headline, der hedder engagement med det enkelte selskab. Og det fører altså ikke sjældent til et konkret frasalg af den pågældende virksomhed.

Ejerandelene bliver der spurgt til, de er generelt meget, meget små. Igen skyldes det jo, at der er investeret i porteføljer, som er indekseret, som dækker større områder, og det vil sige det gælder både for PJD, det gælder også for Sampension KP Livsforsikring, at ejerandelen i den enkelte virksomhed udgør ikke i sig selv et grundlag for, at virksomheden skal lytte meget nøje til, hvad vi kommer og siger. Men samlet set og organiseret via sådan nogle selskaber som EIRIS, som Erik også nævner, så kommer man frem til, at mange følger den samme idé og følger den samme anbefaling, og dermed er der flere investorer bag ved at starte sådan en kritisk dialog op.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Erik, du markerede.

Erik Bisgaard Madsen

Ja, i forlængelse af det, Hasse siger, har jeg også lyst til at sige, at også som den sidste spørger siger, at vi har råd til. Ja, men man kan sige der, hvor vi gerne vil gøre vores indflydelse gældende det er altså via det aktive ejerskab, at vi har papirer i hånden og ikke sælger vores aktier i den her sammenhæng. Og det man heller ikke må glemme det er, at vi er forpligtet til at efterleve det princip, der hedder 'prudent person'. Det betyder, at vi er forpligtet til som bestyrelse at sikre, at I som medlemmer får det størst mulige afkast – selvfølgelig under hensyntagen til ansvarlighed, men det er vi rent faktisk forpligtet til. Og så vil det sige, at efter vi nu er kommet ind i Sampension her, hvor vi jo har en fælles tilgang til ansvarlige investeringer, der er altså et samlet investeringsvolumen her på noget, der minder om 300 milliarder, og vi investerer i noget, der minder om 1600 selskaber, tror jeg. Så der er altså en enormt stor mulighed for at påvirke tingene via den volumen. Og jeg synes den dialog, som vi nu har startet med forslagsstillerne, at vi kan have en drøftelse med vores screeningbureau om deres erfaringer med at udøve aktivt ejerskab og stemme på generalforsamlinger og så videre, lad os tage den dialog med EIRIS, når de nu kommer til København her inden så længe og så bruge det som et konstruktivt afsæt for at komme videre. Og det er som sagt begrundelsen for, at bestyrelsen anbefaler, at man stemmer imod de to forslag.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Der var markeret nede bagved og så heroppe foran bagefter.

Anna Vibeke Wolf

Vi havde også diskussionen sidste år, og jeg forstår stadigvæk ikke, hvordan et par af de der selskaber,

som giver store bidrag til misinformationer, kan kravle uden om jeres samarbejdspartner. Jeg synes selvfølgelig der skal bruges bunker af energi på, at de der samarbejdspartnere får dem gået igennem, og jeg tror ikke, at man kan opnå særligt meget med dialog med nogle af de der virksomheder. Hasse sagde det jo også, at der var røget nogen. Jeg forstår stadigvæk ikke, at et par af de virksomheder ikke er røget. Så hvis jeg stemmer for forslaget, så er det for at give bestyrelsen opbakning til at gå hårdt til samarbejdspartnerne. Tak. Når jeg stemmer for.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Der var markeret heroppe foran og vist også nede bagi.

Ulla Knudsen

Kan I ikke prøve at give et konkret eksempel på den her aktivt ejerskab? Jeg ved godt Erik sagde, at det var ikke lige så nemt at definere, men bare nogle eksempler. En tre-fire stykker, tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak. Dernede bagved, tak.

Lone Backman Albrechtsen

Jeg vil bare minde om, at der er jo ikke nødvendigvis tale om, de skal frasælges. Der er næsten to år til, at der er foreslået en deadline. Så der kan jo nå at ske meget på de to år, især hvis vi går aktivt ind i det, og det er jo det, der er pointen, og så vil jeg bakke op om det, som en anden sagde herovre. Jeg tror også det eneste de store firmaer har respekt for det er deadlines og tab af kroner. De har ikke så vældigt meget respekt for en dialog. Det kan i hvert fald tage fem gange så lang tid eller ti gange så lang tid, og det har vi ikke.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Jens, du bad om ordet også.

Jens Friis Lund

Ja, det var bare, det her det skal på ingen måde forstås som at skyde nogen noget i skoene, at man ikke gør noget eller noget som helst, fordi der har også været et skift af selskaber her og så videre og så videre, men i 2016 var der generalforsamling på Exxon og Chevron for eksempel, og der var forslag om klima på begge generalforsamlinger. Men dengang da blev det selskab, der hjalp Unipension med den her form for styring af ansvarligt ejerskab, de stemte med bestyrelserne. Så det aktive ejerskab er i hvert fald ikke begyndt endnu, og det er derfor jeg tænker, at det kunne være rigtig godt, som det også bliver sagt nede fra salen, at få en deadline på, fordi så kommer det til at ske. Og man kan allere-de melde den deadline ud til selskaberne nu, hvor man begynder at lave det aktive ejerskab og sige, I har indtil udgangen af 2018, der vil vi gerne føre dialog, men så er det altså slut. Ja. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Henrik.

Henrik Olejasz Larsen

Jeg kan jo ikke så godt sige, hvordan PJD hidtil har ført sit aktive ejerskab, men jeg kan da fortælle lidt om, hvordan det har foregået i Sampension. Lige netop på klimaområdet så vil jeg så sige, at Sampension KP Livsforsikring først sidste år fik en formulering om lige netop COP21, men klima har gennem en længere periode også været en del af den politik, der er ført engagement på i Sampension KP Livsforsikring, hvilket vi gør gennem den fælles kapitalforening eller investeringsforening, der hedder Sampension Invest, og hvor nu også PJD er medinvestor sammen med Arkitekterne og i øvrigt også Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Og den måde det foregår på det er primært, at vi udfordrer selskaberne ved, at vi stiller spørgsmål. Vores screeningbureau tager typisk forskellige temaer op, så vi er fælles med andre typer af investorer, og der er en lang liste af de temaer, vi har haft engagement på. Vi har over de sidste fem år haft cirka 200 forskellige selskabsdialoger på forskellige temaer. 40 af dem har været inden for klimaområdet, de andre ting omkring arbejdstagerrettigheder, forurening og andre ting, som indgår i vores ansvarlige investeringspolitik.

Langt det meste af den her dialog foregår på den måde, at EIRIS observerer, om selskaberne selv har politikker på et område, vi mener, de skal forholde sig til. Og hvis vi ikke kan se det, eller de ikke synes at være tilfredsstillende, så skriver vi et brev til dem og siger, vi har konstateret, at I har ikke en politik om klima. Er det korrekt forstået? Og så får vi et svar. Og så udfordrer vi som regel det svar. Så der er typisk en dialog, som egentlig har det primære formål at få selskabet selv til at igangsætte et arbejde med at formulere deres politikker på et område. Og det er jo selvfølgelig en blød vej at gå primært, men det er, som formanden også angav, det har været vores synspunkt, at det er den bedste metode, vi kan bruge som lille investor, det er faktisk at få selskaberne til selv at tænke over de her ting og bruge vores stemme langt stærkere end vores meget lille ejerandel er.

Vi kiggede faktisk, da Chevron og ExxonMobil sidste år var til diskussion, på forslagene til deres generalforsamlinger, men da havde vi ikke vores politik på plads endnu. Chevron er faktisk ekskluderet fra Sampension Invest af andre årsager, miljømæssige årsager, som ikke kun er klimamæssige. Men om ExxonMobil kan jeg da fortælle, at vi har under en tiendedel af en promille af stemmerne. Så hvis vi kan gøre noget for at få selskabet i tale på anden vis, så indtil videre har vi ment, at det var det mest effektfulde. Men det er jo selvfølgelig ikke det samme, som at hvis vi ser, at selskaberne slet ikke vil komme os i møde, at vi så ikke skal sælge selskaberne. Men der vil være andre aktionærer derude, som også er villige til at købe dem, og det afspejler aktiekursen jo også.

Jeg er sikker på, at klima kommer til at fylde mere i vores engagement fremadrettet, fordi vi har fået en mere konkret politik at gøre det på, og så må I jo være med til at holde os op på, om vi gør det godt nok.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Erik?

Erik Bisgaard Madsen

Jamen tak til spørgsmålene fra Ulla Knudsen, Lone Backman Albrektsen og også Jens Friis Lund. Altså grundlæggende så kan man sige, at.. har vi fremlagt her, at vores helt klare syn på at have et aktivt ejerskab, og at det bliver udmøntet via administrationen her og via EIRIS som sagt. Og der vil jeg sige, at det jeg så også synes, man skal minde generalforsamlingen om, det er, at forslaget her handler jo om energiproducerende selskaber. Men når vi snakker aktivt ejerskab, så er det jo lige så meget også på energiforbrugende selskaber, fordi man kan sige, at hvis ikke man har nogle virksomheder, der forbruger energien, så er der heller ikke nogen til at tage energien ud.

Det andet jeg synes der er vigtigt at holde sig for øje, det er, at nu blev der nævnt et tal her fra Henrik med, at noget med en lille andel af en promille. Den effekt, vi opnår her, det er, at vi via vores screeningbureau EIRIS arbejder sammen med andre og dermed kan øve en større impact på de der selskaber. Og som sagt så tror vi altså, at så længe vi har aktien i hånden, så giver det os en ret til at tale på de her generalforsamlinger. Hvis vi har solgt aktien til en anden person, et andet selskab, jamen så har vi jo mistet muligheden for at have en indflydelse. Og det er denne indflydelse, vi ønsker at opretholde og vil også adressere lidt det, Ulla spørger om med hensyn til, hvad er aktivt ejerskab. Jamen det er, når du har aktien i hånden, så giver det dig en taleret og dermed en mulighed for at påvirke ledelsen af det pågældende selskab.

Og for så vidt angår Lone Backman Albrektsen jamen vi mener ikke, at det her er en deadline, vi kan bindes op på som bestyrelse og sige, at der skal være en bestemt deadline for et salg. Vi mener ikke, at det er en hensigtsmæssig måde at gøre det på. Til gengæld vil vi stå fuldt på mål for så at sige, at vi vil arbejde for via administrationen og via EIRIS for at arbejde for at leve op til COP21-målene.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Der er et par markeringer mere, dernede bagved og så herovre bagefter.

Jens Fuglsang Bach

Nu vil jeg også sige, nu hører vi ligesom folk, der synes det er en god idé det her. Jeg vil sige, at hvis nu man vælger at trække 300 milliarder ud af de her virksomheder, så er der jo ingen grund til, at de

gør sig umage med at have en grøn profil. Så jeg synes jo egentlig, at så længe man er der, og man er villig til at investere, hvis man gør tingene ordentligt, så har man faktisk også en stemme. Så derfor vil jeg ikke stemme for forslagene. Så vil jeg sige det der med aktivt aktieejerskab, er det ikke Albrechtsen, der stiller sig op på hver eneste Mærsk-generalforsamling, fordi han ejer en aktie, og så kan han få lov til at sige, hvad han vil? Jeg har tillid til, at PJD de faktisk kan gøre et ganske fornuftigt stykke arbejde her. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Der var dernede, og der var herovre til venstre først.

Peder Nørgaard

Som jeg ser det, så er der altså to aspekter. Det ene er i det her, vil vi ligesom påvirke klimapolitikken i firmaerne, og det andet er at sikre et afkast, et rimeligt afkast. Og jeg tror jeg har stillet spørgsmålet før sidste år om det afkast, for mig betyder det her egentlig hvis man siger, nu frasælger vi alle klimasynderne, vil det så betyde en 5 % lavere afkast eller 10 % lavere afkast, eller hvad taler vi om?

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Der bliver markeret dernede bagi og også heroppe foran.

Lone Backman Albrechtsen

Nu kender jeg ikke jeres navne, men der var en, der sagde, så må vi jo holde jer op på det, hvis vi beholder aktierne og øver indflydelse via et aktiemedlemskab. Men hvordan kan vi holde jer op på det? Fordi det er rigtigt, at vi bevarer retten til at påvirke indefra til generalforsamlinger, men gør man det så? Og hvordan kan vi vide, fordi som der blev stillet spørgsmålstejn til, hvorfor har vi stadigvæk aktier derinde i visse af de selskaber? Og det er jo faren for, hvis man ikke har nogen deadline, så går tiden, og man får ikke lige fokus på det, og der sker meget andet. Så jeg tænker, der skal være noget målbart i det, der skal være noget fremdrift i det på en eller anden måde. Hvordan det skal være, det kan jeg ikke lige se andet, end jeg tænker en deadline kunne være en god, målbar stopklods. Men der kan måske være andre måder.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Og hernede foran.

Sten Mortensen

Jeg noterede mig, at Erik fortalte, at I er parat til at give aben videre, hvis elefanten ikke hører efter fluen, der sidder på ryggen af den. Sådan hørte jeg det i hvert fald. Det var den ene ting. Så aben kan godt gives videre inden for det koncept, I har, hører jeg. Så er det jo så bare et spørgsmål om, hvor hurtigt eller hvor tidligt det sker. Den anden ting, jeg bed mærke i, det var at du sagde, at investeringsafdelingen kan allerede selvstændigt, og så forstår jeg det som ud fra en traditionel økonomisk investeringskalkule, se på, om et firma er et stranded asset. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om det sker? Altså det kan man jo høre, eller hvad skal man sige, fordi I opdager, at I har investeret, eller vi har investeret i en tom kulmine, eller hvis det sker, hvad er det for omstændigheder?

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Jeg giver ordet til Erik, og derefter er det Jens Friis Lund, og så er vi ved at afrunde.

Erik Bisgaard Madsen

Ja, jeg tror lige jeg giver nogle generelle kommentarer, og så tror jeg det er Henrik og/eller Hasse, der lige skal kommentere. Tak til Jens Fuglsang Bach for kommentaren omkring det aktive ejerskab. Peder Nørgaard det med betydningen. Du spurgte om, hvad det betyder hvis man frasælger, et eller andet, det tror jeg Henrik skal svare på konkret, fordi det er tal du spørger om her, hvis vi gør det. Lone Albrechtsen spørger omkring det med at holde op på, jamen der vil jeg så sige, det at holde op på det er eksempelvis at sige, hvor mange generalforsamlinger har vi stemt på via vores screeningbureau. Og Steen, du siger det her med at give aben videre, altså i den forstand at hvis vi sælger aktien til en ny person eller et nyt selskab, ja så hvis vores dialog med det pågældende selskab er udsigtsløs, så sige jamen så sælger vi, fordi nu har vi konstateret, at de har ikke udvist lydhørhed, så klart ja, men vi fore-

trækker at sige, at så længe vi har aktien i hånden, så vil vi forsøge at gøre vores indflydelse gældende. Og så havde du et spørgsmål omkring det med stranded assets og muligheden for, at investeringsafdelingen kunne sælge dem, det tror jeg er Henrik der gør det.

Henrik Olejasz Larsen

Jeg kan jo starte med det sidste. Først, det ligger inden for, hvad vi kan analysere og overveje og ekskludere sektorer, som vi strukturelt mener skal undervægtes eller lignende, vi har ikke gjort noget på fossil energi endnu, men det er da noget, vi vil overveje at følge med i den del af vores ansvar.

På det lidt mere tekniske spørgsmål der var, hvordan kunne I følge op på administrationens udmøntning af den her politik. Vi rapporterer på vores engagement over for selskaberne i vores årsrapport og på hjemmesiden. Her vil man kunne se, hvad det er for en slags temaer, vi har engaget på, og hvor længe dialogen har været i gang, og hvad den har ført til, om den har ført til, at den er afsluttet med succes, eller vi har måttet opgive, og vi har indstillet, at vi har skullet sælge aktierne. Også en eventuel stemmeafgivelse vil vi rapportere på. Vi regner med, at noget af den her rapportering skal vi være mere detaljerede med, det kommer også til at følge en række anbefalinger, som kommer omkring stemmeafgivelse i børsnoterede selskaber. Så vi vil alene af den grund også rapportere mere detaljeret på det, så det vil I løbende kunne følge med i ad den vej.

Så var der et spørgsmål til, hvad betyder en eventuel eksklusion af sådanne selskaber for vores afkast. Det tror jeg er umuligt at sige, men det jeg tror man kan sige faktisk det er, at jo mindre vi gør vores investeringsunivers, jo mere risikofyldt bliver det, for jo mindre mulighed er der for risikospredning. Og det er jo ikke kun et spørgsmål om de her energiselskaber, det er sådan så energiselskaber fylder lige knap 10 % af de børsnoterede selskaber samlet i markedsværdi, det er så energiselskaber i al almindelighed inklusiv gas og kraftværker og så videre og sikkert også vind, de er jo typisk ejet af nogle af de samme selskaber. Tag for eksempel DONG herhjemme eller Statoil, som er en af de store vindmølleejere også. Hvis man breder det ud og tager nogle af de store direkte CO₂-producenter som dem, der producerer stål eller cement, beton, isolering, alt det andet, som der bruges meget energi til at producere, så er det klart, så bliver universet endnu mere indskrænket, og det vil påvirke, hvor meget risiko man vil tage. Og på den måde vil det forventeligt også reducere det totale afkast, for hvis vi ellers ikke vil øge risikoniveauet i pensionskassen, så må man så reducere den totale mængde af aktier, som man kan investere i. Men det er klart, at det er jo ikke nogen matematisk formel, oliepriser og andre energipriser går både op og ned, og hvis olieprisen falder fra de niveauer, de har nu, så kan det være en god forretning. Hvis de stiger, så er det en dårlig forretning. Og det er næsten umuligt at spå om.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Så er der en markering dernede, og så har Jens bedt om ordet, og så tror jeg, vi er ved at have udtømt talerrækken. Der var der også. Og så dernede bagefter.

Kern Lærkholm Petersen

Jeg fornemmer, at både forslagsstilleren og bestyrelsen egentlig vil det samme: At reducere CO₂-udledningen. Kunne man forestille sig, at man i stedet for skabte noget mere opmærksomhed på at få det gjort? Eventuelt gå sammen med andre pensionskasser og så skabe noget mere PR-opmærksomhed omkring det? Var det egentlig en mulighed i stedet for?

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Så tror jeg der var en markering nede bagi.

Hans Colind Hansen

Egentlig så kan jeg jo se netop, at der har været talt om det her emne sidste år, og siden sidste år der er FNs verdensmål blevet højt profileret, så egentlig så er det måske lidt uambitiøst kun at kigge på CO₂. Det var nok mere ambitiøst at vurdere sig selv i forhold til fremdrift i forhold til verdensmålene, og det kommer nok meget snart. Men nu når der har været talt om markedsrenteområdet, så bliver det vel sådan, hvis vi kommer ind i det område, at dem, der vil placere deres penge i det, der er fossilfrit,

har mulighed for det. Det kan vi måske lige få opklaret, om det bliver sådan, fordi så behøver vi jo ikke at blive enige her.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have, og så har Jens Friis markeret.

Jens Friis Lund

Tak. Ja, jeg vil bare lige runde af med at sige, at det her med, om man skal beholde eller sælge, det handler faktisk også efter min mening om det her med legitimitet, for jeg tror, i det øjeblik at PJD siger, at 2018 er ligesom slutdatoen, nu vil vi ikke længere være med, så tror jeg netop, at nogle af de andre pensionskasser også vil komme med. Måske vil nogle af de danske banker komme med, og måske vil politikerne i sidste ende også komme mere med, jævnfør den slide jeg viste med, at de fleste af os rent faktisk ønsker, at der skal gøres mere for at gøre noget ved det her problem. Ja, så det tror jeg, at det er hvad jeg vil slutte med at sige.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Der var lige et konkret spørgsmål til sidst.

Erik Bisgaard

Til verdensmålene?

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja. Og til markedsrente.

Erik Bisgaard

Altså markedsrente må jeg sige, at bestyrelsen har igangsat en proces, hvor vi nu er ved selv at blive kloge på, hvad vi vil lægge frem til generalforsamlingen i 2018. Og vi har hørt, hvad du siger dernede. Hans Colind Hansen, men jeg siger lige nu har bestyrelsen ikke noget konkret forslag at lægge frem, og vi skal også have vurderet, hvilke fordele henholdsvis ulemper der måtte være ved at lægge det forslag frem. Så det vil vi helt klart vende tilbage til, men det er sat på vores kommende møder og på vores efterårsseminar, at vi vil have det her gravet ordentligt ud, sådan at vi kan fremlægge et ordentligt og velbegrunderet forslag for generalforsamlingen i 2018.

Dirigent Tina Øster Larsen

Der er en kort bemærkning.

Hans Colind Hansen

Det handler egentlig om at give de mennesker, der kommer med nogle emner her et håb om, at det ikke er en forstokket forsamling, der sidder her, at der måske er nogle andre måder at håndtere det på, end at vi stemmer, om vi er for eller imod fossilselskaber. Mit spørgsmål gik egentlig på, og det er egentlig rent teknisk, hvis vi kommer ind i et markedsrenteområde, så bliver der vel muligheder for, at det enkelte medlem kan bede om at placere nogle af sine midler i det, man selv tror på?

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja, tak skal du have. Hasse?

Hasse Jørgensen

Ja, og svaret er så også rent teknisk, at det ligger sådan set ikke i begrebet markedsrenteprodukt. Det gør det ikke i Sampensions markedsrenteprodukter, det gør det heller ikke i andre. Altså også den dag, at vi måtte overgå til et markedsrenteprodukt, vil det være nødvendigt at definere, hvad er den ansvarlige investeringspolitik for denne her investeringspulje, og markedsrenteprodukter indeholder ikke sådan i udgangspunktet en større individuel valgmulighed, end der sådan set er i gennemsnitsrenteproduktet, det indeholder det på risikoniveauer, men ikke på at definere den ansvarlige investeringspolitik. Så svaret er nej, det ligger ikke som sådan i overgangen til markedsrente. Jeg tror, det var spørgsmålet?

Dirigent Tina Øster Larsen

Det var det. Tak for svaret til spørgsmålet. Og med den besvarelse er vi så ved at have rundet punktet af? Er der nogen, der sidder med en sidste ting, de er ved at brænde inde med? Det var der tre, der gjorde. Tre sidste ting så er det det, vi tager. Det var der, og så de to derovre.

Christian Richardt Jensen

Når man sidder og hører på, hvad CO2 betyder, så glemmer man jo, at den største konkurrent er jo vedvarende energi og til at gøre det mindre fordelagtigt, det vil sige vi skal have billig, vedvarende energi, og det er det, der er ved at ske, så skal konkurrent.. så i stedet for at tale så meget om CO2, så kunne vi snakke om det at øge investeringen i det område.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Der var derovre bagved også.

Mona Lisa Wistrup Koudal

Jamen jeg forstår godt, at bestyrelsen de vil jo gerne gøre det så godt for os alle sammen, altså have et godt afkast, og så er vi alle glade. Men jeg synes også det er lidt sigende, at vi nu sådan flere generalforsamlinger i træk snakker om det her, og det er også ligesom at jeg synes alvoren af det her er ved at krybe ind på os, når der har været det møde i Paris og så videre og så videre, at det er ligesom, at man ikke reagerer med, kan man næsten sige, rettidig omhu her, fordi det er ligesom tiden går bare. På den anden side så kan det godt være bestyrelsen tænker, jamen vi kan alligevel ikke gøre det her hurtigere, fordi det er et større apparat, og tingene tager nu sin tid, så vi kan ikke sådan på den måde måske handle lige efter det her forslag. Men jeg synes alligevel, at jeg er sikker på, at bestyrelsen gør det så godt de kan og formanden og så videre, men at det måske er på tide nu, at man lytter til det her, at det skal altså gå lidt stærkt, og det er vigtigt for os alle sammen, også for vores børn og børnebørn, som der bliver sagt. Det synes jeg, at det må snart være der, vi er på en eller anden måde.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Så var der en sidste markering her. Du må gerne lige sige dit navn inden.

Ulla Knudsen

Tak. Jeg vil gerne følge op på de to sidste spørgere, fordi både det med, at det skal være mere vedvarende energi, at det, altså fossil energi det er yesterday og vedvarende energi det er nu og fremtiden, og det er da netop noget med at investere i vedvarende energi, så for at lave rettidig omhu, som der bliver sagt, altså tingene hænger jo sammen. Så jeg vil da opfordre til, at man stemmer for forslaget. Og så at bestyrelsen så gør mere ud af vedvarende energi, at investere i det. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Jeg hørte det som en bemærkning, men jeg ved ikke, om der er en afsluttende bemærkning fra bestyrelsen også, eller vi kan lukke debatten med det? Der er lige en sidste bemærkning, værsgo Erik.

Erik Bisgaard Madsen

Jamen det skal være til Mona Koudal, det er rigtigt, at vi har diskuteret det her på flere generalforsamlinger, og det er jo også et udtryk for, at det er vigtigt. Men jeg vil sige, at vi lytter meget til, hvad generalforsamlingen siger til bestyrelsen, og den måde vi indretter os på det er som sagt det her med at sige, vi ønsker at varetage et aktivt ejerskab ved at bruge det her professionelle screeningbureau, som går ud og agerer på vores vegne sammen med andre aktører i markedet og dermed påvirker med det bedst mulige volumen ind i de selskaber, vi nu ønsker at påvirke, uanset om de er energiproducerende, dvs. nogen der tager fossil energi ud af jorden, eller de er energiforbrugende, som der blev nævnt fra Henriks side med cementfabrikker eller andre, som bruger energi, fordi begge dele kan være lige vigtigt for at påvirke at leve op til COP21-aftalen.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak til Erik. En allersidste markering. Jeg kan godt se din finger dernede. Skal vi lade det være det sidste ord, der kommer i debatten? Værsgo.

Lone Backman Albrechtsen

I må undskylde, jeg må lige sige det alligevel, selvom vi er ved at lukke. Trump er jo i gang med at kickstarte kulproduktionen i USA igen, og det forlyder, at det nok alligevel ikke kommer til at gå så galt, fordi der er bare ikke penge i det mere på verdensmarkedet. Så jeg tænker, at det med at lukke ned for de her selskaber, altså det er vel i virkeligheden det økonomisk mest ansvarlige at gøre for vores pensionselskab.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Den allersidste finger, er det den, jeg ser dernede?

Peter Rudy Schrøder

Jeg synes, vi skal udvise bestyrelsen tillid i denne sag i retning af, at de har udvist meget god vilje omkring det, der er energi og energipolitik. Og derudover vil jeg henlede opmærksomheden på, at vi står i år 1, idet der er en samkøring med en meget større pensionskasse. Og hvis de her ting skal koordineres, så kan det meget nemt blive meget kaotisk, hvis man har så mange elementer med inde og forbehold. Så jeg synes roligt man kan tage et år til på de intentioner, som bestyrelsen lægger frem. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Jeg ser ikke flere fingre. Jeg kigger heller ikke efter dem. Så er vi nået dertil, tror jeg, hvor vi kan afslutte debatten om det her punkt og skride til en afstemning på punktet. Og i mellemtiden har jeg også fået at vide fra VP, hvor mange vi rent faktisk er i lokalet, herunder hvor mange fuldmagter der er til stede. Og på baggrund af de tal, som jeg giver jer om lidt, så kan jeg konstatere, at vi ikke kan gøre det på den måde, som vi har gjort det ved de andre punkter, vi bliver nødt til at have en egentlig skriftlig afstemning på det. Og tallene er sådan, at der i alt er 182 stemmer repræsenteret her på generalforsamlingen, men kun 61 hoveder. Det vil sige, at resten er repræsenteret ved fuldmagter til enten bestyrelsen eller til andre medlemmer. Og derfor håndterer vi det her punkt på den måde, at vi afholder en skriftlig afstemning om de to forslag, der er fremsat. Og I har alle sammen fået sådan en stemmeseddel. Og hvis I kigger, vi har to forslag, og vi stemmer om de to forslag på én gang, kan man sige. En stemmeseddel på hvert forslag, selvfølgelig.

Det der hedder forslag nummer 1, fossilselskabers forretningsmodeller, det der siger, at bestyrelsen anbefales inden næste generalforsamling at udarbejde og offentliggøre en konkret metode til at definere, hvorvidt et fossilselskabs forretningsmodel er forenelig med klimaaftalen fra Paris om sikring af maksimalt 2 graders global opvarmning. Forslag nummer 1, til det bruger vi stemmeseddel nummer 1. Den river I af her. Det er den, der er hernede i nederste hjørne. 'For' er en stemme for forslaget, 'imod' er imod i sagens natur og dermed for bestyrelsens anbefaling.

Undskyld? Ja, vi samler. Hvis I først river den af og besvarer for forslag nummer 1.

Forslag nummer 2, som vedrører aktivt ejerskab og frasalg af investeringer i fossilselskaber, der bruger I stemmeseddel nummer 2. Det er den lige over. Samme procedure som ved stemmeseddel nummer 1. Og så kan I lige markere eventuelt med sedlen, når I er klar, så kommer der indsamlere rundt med kasser nu til jeres stemmesedler.

Vi holder ikke pause nu, skal jeg sige til dem, der begynder at sive. Er der nogen, der ikke har afleveret, som ønsker at aflevere?

For god ordens skyld kan jeg lige præcisere, at der har været et spørgsmål. Vi har behandlet de her to forslag og debatteret dem under et, men det er to selvstændige forslag. Det vil sige man kan sige ja til det andet og nej til det første, hvis man vil. På den måde kan man stemme helt som man vil, og det ene er ikke betinget af det andet på den måde de er sat frem her. Har alle afleveret, der ønsker at aflevere? Det synes at være tilfældet. Så bliver stemmerne talt op nu, og resultatet bliver berigtiget af revisorerne, som vi heldigvis har i lokalet også, og imens så går vi andre stille og roligt videre med dagsordenen på generalforsamlingen, og så vender vi tilbage til stemmeresultatet, når det foreligger.

[Se afstemningsresultat under punkt 8.]

Og vi er kommet til punkt 5 på dagsordenen, som er forelæggelse og godkendelse af lønpolitikken. Og jeg giver ordet til formanden. Værsgo, Erik.

Dagsordenens punkt 5

Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik

Erik Bisgaard

Tak. Det her det er også en formel ting, som vi skal fremlægge for generalforsamlingen, og der er det sådan, at lønpolitikken den er fælles for alle pensionselskaberne i forsikringsadministrationsselskabet, fordi alle medarbejdere er ansat i administrationsselskabet, som Hasse viste tidligere. Sampension søger at tilpasse sine løn- og ansættelsesvilkår til sammenlignelige vilkår i den nærmeste relevante omverden og dermed sådan, at Sampension har mulighed for både at tiltrække og fastholde velkvalificeret arbejdskraft. Det bevirker, at alle fastansatte er ansat med fast månedsløn, så de ved hvad de får hver måned, og at Sampension kun anvender variabel løn, hvor resultater kan opgøres objektivt, om et givet mål er nået, og har slet ingen anvendelse af variabel løn i den form, at den månedlige aflønning ikke er kendt på forhånd. Et enkelt område, nemlig investeringsområdet, har en bonusordning, som tildeles på baggrund af en performancevurdering af den enkelte medarbejder sammenholdt med konkrete fastsatte peers, altså sammenligningsgrundlag. Den økonomiske ramme for den maksimale bonusudbetaling er fastsat til maks. fire eller seks månedslønninger ekskl. pension, afhængigt af medarbejdergruppe. Der er mulighed for at honorere den ekstraordinære indsats i form af et engangsvederlag til de medarbejdere, som har ydet en sådan indsats. Disse vederlag godkendes altid af direktøren og nogle gange også af den administrerende direktør. Og der er der en formulering i lønpolitikken, som jeg vil tillade mig at læse op, nemlig at aflønningsprincipperne har generelt til formål at sikre, at virksomhedens ledelse og ansatte honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt. Aflønning i virksomheden er fast, og en eventuel variabel løn, hvorved forstås at den endelige aflønning ikke er kendt på forhånd, indgår ikke som en integreret del af ansattes månedlige lønpakke. Der er dog mulighed for tildeling af variabel løn inden for en fastsat øvre grænse, hvorved sikres, at der opnås en passende balance mellem faste og variable aflønningskomponenter. Aflønningsforholdene skal understøtte, at virksomheden til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse og stab i virksomheden til fremme af en sund og effektiv risikostyring, men ikke motivere til overdreven risikotagning, ligesom aflønningsprincipperne skal forebygge interessekonflikter til gavn for virksomhedens kunder eller medlemmer. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Tak til Erik. Jeg skal høre, om der er nogen, der ønsker ordet til det her punkt? Der er mulighed for at stille spørgsmål, komme med bemærkninger. Der var en markering her.

Sten Mortensen

Lige for at få det skåret ud i pap. De der variable bonusordninger der, den variable del af lønnen, har den noget at gøre med, om aktiemarkedene stiger eller falder?

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Skal vi lige tage, der var en markering hernede også.

Peder Nørgaard

Vil det, at vi er kommet ind i Sampension og udgør 3 %, hvis vi stemmer nej til det her, hvad så? Har det nogen betydning overhovedet?

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Her er ikke flere markeringer, er der en heroppe der ønsker at adressere? Det gør Hasse, værsgo.

Hasse Jørgensen

Det vil jeg gerne. Det variable aflønningselement, altså bonusordninger er, som der står deroppe, noget vi udelukkende bruger i investeringsområdet, og vi bruger det selvfølgelig, synes vi selv, på en begavet måde, og det vil sige, at det er noget, man får, hvis man har medvirket til at skabe et ekstraordinært godt resultat, og ekstraordinært godt det måles så igen for eksempel mod det benchmark, som den enkelte arbejder med. Så altså en portfoliomanager på aktier får ikke en højere variabel løn, fordi aktiemarkedet stiger ind i himlen, men udelukkende hvis vedkommende har præsteret et bedre afkast end det, vi kunne forvente på basis af markedsudviklingen. Så alene altså markedsudviklingen i sig selv genererer ikke nogen bonusser.

Spørgsmålet om, hvad sker der, hvis denne her lønpolitik ikke bliver godkendt. Der vil jeg nok starte med at sige, at lad os håbe den bliver godkendt. Altså ellers har vi det, der hedder en governancemæssig udfordring. Den skal vi selvfølgelig nok løse på en eller anden måde, men det bedste vil være, hvis den bliver godkendt.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak. Er der andre, der ønsker ordet? Ja Erik, du markerede.

Erik Bisgaard

Jamen jeg synes, at man kan sige det man skal gøre sig klart det er, at det her er også et kompliceret område og kan måske være svært at forstå, men jeg har lyst til at sige to ting. Den ene det er, at de bonusmuligheder der er her, det er nogle, der skal gavne os som medlemmer. Og hvis jeg så bare sådan lige billedligt talt skal bruge, og det har vi også fremlagt på tidligere generalforsamlinger, at hvis investeringsafdelingen laver en ekstra million, så går de 99 komma et eller andet procent jo til os som medlemmer og nul komma et eller andet til den her bonusordning. Det andet det er, at belært af den krise der var der tilbage i nullerne, så er det sådan, at de muligheder, der er i det her, de giver jo ikke mulighed for at man kan lave en kortsigtet gevinst, altså spekulere i risiko på kortsigtet bane. Det er her et spørgsmål om, at vi siger, at der skal laves langsigtede afkast for, at man kan få en bonus. Og det vil sige de udbetales over tre år, og det vil sige, at man kan ikke bare sådan spekulere kortsigtet og så tage kassen hjem. Det bliver udjævnet, hvis man så klarer sig dårligt de næste to år, så bliver det modregnet for eksempel. Så jeg vil sige, at det her det er en incitamentsmodel, som er kendt i branchen, og jeg vil sige at den måde man bruger variabel løn og bonus på her i Sampension den er meget begrænset i forhold til det, man bruger andre steder mig bekendt.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja tak til Erik. Er der andre, der ønsker ordet under det her punkt? Det er der ikke. Så er debatten afsluttet, og vi kan igen skride til afstemning. På det her punkt vil jeg se, om vi kan klare os uden en skriftlig afstemning, og det vil jeg gøre ved at spørge, om generalforsamlingen kan godkende lønpolitikken som fremlagt. Det kan jeg konstatere er tilfældet. Tak for det.

Dagsordenens punkt 6

Valg til bestyrelsen

Dirigent Tina Øster Larsen

Så er vi kommet til dagsordenens punkt 6, som er valg til bestyrelsen. Værsgo. Og jeg vil give ordet til dig, Erik.

Erik Bisgaard

Tak for det. PJDs bestyrelse består af 9 personer, som er valgt på generalforsamlingen henholdsvis udpeget af de faglige organisationer, og så har vi et særligt regnskabs- og revisionskyndigt medlem, som hedder Søren Kaare-Andersen og som desværre ikke kunne være her i dag. Jeg vil ikke gå ind i præsentationen af de enkelte bestyrelsesmedlemmer, for det har vi hørt tidligere, hvor alle var oppe at stå. Men det jeg skal sige det er, at i år der er Kirsten Holst på valg for en ny treårig periode, og I har

alle sammen fået med indkaldelsen en præsentation af Kirsten, men jeg synes hun skal have lov til at præsentere sig selv. Værsgo Kirsten.

Kirsten Holst

Tak. Jeg har siddet i bestyrelsen i nogle år, udpeget af JA og jeg stiller ikke op til bestyrelsen, bare fordi at nu ville de ikke indstille mig længere. Faktisk så syntes jeg det var meget fornuftigt, at der kom den melding fra JA, at de mente, at det var én af dem, der sad i bestyrelsen, der burde være udpeget derfra. Jeg var udmærket godt klar over, at den udpegning, jeg sad på, det var en overgangsløsning. Så jeg synes det var en meget fornuftig melding, der kom. At det så var én af dem, der sad på et af de valgte mandater, der så blev udpeget, det gjorde selvfølgelig, at der blev et.. Jeg vidste, at der skulle være et valg og i den sammenhæng overvejede jeg meget, om jeg nu også syntes, at jeg skulle stille op til det. Jeg tillod mig endda at udfordre formanden lidt for at se, om han kunne komme med nogle tips til, hvad jeg faktisk også kunne bidrage med, men det vigtigste var faktisk for mig, at jeg satte mig ned og tænkte på, hvad føler jeg er vigtigt, hvis jeg skulle sidde i bestyrelsen. Og det, jeg føler, er meget vigtigt, det var faktisk noget af det, som Adam talte om tidligere i dag. Det nytter ikke noget, at vi er nogle, der sidder på flæsket. Det er i høj grad også et spørgsmål om, at vi skal sikre, at vi har meget fokus på, at vi tænker langsigtet. Vi skal sørge for også, at de unge, som måske ikke står helt i den samme gode situation, jeg har også prøvet at være nogle af dem, som sad med et meget højt forrentet huslån på et tidspunkt, fordi der var nogle i 1960'erne, der havde skummet fløden den vej, og sådan går det jo op og ned. Jeg er endda kan jeg hilse Adam og sige, jeg har dog overlevet alligevel og er kommet nogenlunde igennem det. Men det er vigtigt, vi også tænker på sigt, og det er vigtigt, vi kommunikerer ud til de medlemmer, de yngre, som måske synes, det med pension det er da noget gammelt, tørt og kedeligt og hvad rager det mig? Der har vi en vigtig forpligtelse til hele tiden at tænke på at nå ud og få gjort det her relevant og noget, der skal tænkes på i tide. Og der er det vigtigt at have dialogen over til fagforeningen, som selvfølgelig skal skaffe os kunderne ind og sørge for, at det bliver tænkt ind og bliver formidlet godt nok i overenskomsterne, men også i andre sammenhænge, så skal vi også sørge for, at vi har budskabet klart nok. Det er noget af det, som jeg synes er vigtigt. Så er der noget på det arbejde, som I kan se, at jeg arbejder med. Jeg er en meget, meget typisk jordbrugsakademiker. Jeg har været ude som landbrugskonsulent. Jeg har siddet som administrativt TAP-personale på et universitet og så nu sidder jeg så ved SEGES som økologichef. Det vil sige, jeg både har prøvet at være ude i flere af de ansættelsesområder, som vi har, så derfor så tror jeg også nok, jeg ved lidt omkring, hvad der tænkes rundt omkring, men også nok til, at jeg ikke tror, jeg ved det hele selv. Jeg har en meget klar holdning til, at vi har et ansvar – også, det ser I nok, når jeg arbejder med økologiområdet, at vi har et ansvar, som rækker ud over det, vi har lige her og nu. Men jeg vil også sige, jeg er én af dem, der tror på, at det ansvar ligger i bestyrelsen og ikke i en generalforsamling, der kan lægge en fuldstændig ramme på. Jeg tror meget på, at det er bestyrelsen, der skal tage det ansvar og arbejde med det, men i kraftig dialog med dem, vi har med at gøre. Det mener jeg, det må være ærligt og redeligt at sige, at det er det, som jeg også står for, men jeg har meget respekt for, at vi skal kigge frem og sikre, at investeringerne også er holdbare på lang sigt.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja, tak til Kirsten. Nu er det jo sådan, at der skal vælges 1 medlem og der er 1 kandidat, så allerede af den grund og ikke for at tage dramatikken ud af hele forestillingen, men allerede af den grund er Kirsten faktisk valgt, men man kan jo godt i salen tilkendegive, hvis man derudover kan tilslutte sig Kirstens kandidatur. Det kunne de heldigvis.

Dagsordenens punkt 7

Valg af revision

Dirigent Tina Øster Larsen

Så er vi kommet til dagsordenens punkt 7, som handler om valg af revisor og der ligger et forslag, hvor revisionsudvalget og bestyrelsen indstiller, at PwC vælges som ny revisor og der henvises til den redegørelse, der har været i indkaldelsen, der er sendt ud, hvor jeg lige skal fremhæve, at revisionsudvalget har udtalt, at de ikke har været påvirket af tredjeparter og ikke har været underlagt aftaler med en tredjepart, der begrænser generalforsamlingens valg til visse revisorer eller revisionsfirmaer. Det er en lidt teknisk ting, der er kommet ind og som er nyt i revisorlovgivningen, og som jeg derfor skal fortælle jer, at det er sådan det er.

Og jeg skal høre, om generalforsamlingen kan godkende, at PwC vælges som ny revisor. Det er tilfældet. Tak skal I have.

Dagsordenens punkt 8

Sted for næste års generalforsamling

Dirigent Tina Øster Larsen

Så er vi kommet til punkt 8 på dagsordenen, der handler om stedet for næste års generalforsamling. Bestyrelsen har foreslået, at generalforsamlingen bemyndiger bestyrelsen til at træffe beslutning om næste års generalforsamling. Og jeg skal høre, om generalforsamlingen kan tilslutte sig forslaget? Det vil sige, at bestyrelsen bemyndiges til også at fastlægge stedet, hvor I mødes næste år til generalforsamlingen. Det er tilfældet. Tak skal I have.

Så er det sådan, at jeg har fået afstemningsresultatet for de to forslag og det er optalt og gennemgået af Deloitte, der har påtegnet afstemningsresultatet. I husker, der var to forslag og jeg kan se, der er 179, der har afgivet stemme henholdsvis for, imod og blank på begge forslag. Forslag nr. 1 er resultatet som følger: For 66 stemmer, Imod 110 stemmer, Blank 3 stemmer. Det vil sige, forslaget er ikke vedtaget. Forslag nr. 2, For er 67 stemmer, Imod er 107 stemmer, Blank er 5 stemmer. Det vil sige, forslag nr. 2 er ikke vedtaget.

Dagsordenens punkt 9

Eventuelt

Dirigent Tina Øster Larsen

Det bringer os til sidste punkt på dagsordenen, som er punktet Eventuelt. Og som I ved, så kan man drøfte alt men beslutte intet under det her punkt, men hvis der er nogen, der sidder med noget, de ønsker at nævne, debattere, kommentere, så er det nu, der er sidste chance. Der er en markering der-nede. Ja, værsgo.

Jørgen Arndt Ravn

Ja, det er første gang jeg er til sådan en generalforsamling her efter 35 år i pensionskassen. Det, jeg vil fremhæve, det er, at jeg har to gange sammen med min bank haft gennemgået min pension sammen med min kone, som også har været sådan igennem MP, igennem Unipension, så vi har kunnet sådan kigge lidt til hinanden. Og konklusionen af de der to møder har været, at banken har sagt, det er en fantastisk flot pensionsordning, I to har. Og det kan jo så være til ros til bestyrelsen. Det er i hvert fald noget, der ligger helt i toppen i forhold til så mange andre, de har gennemgået. Så blev jeg indkaldt til et tredje møde her før jul. Jeg var lige blevet 60 og så skulle vi igen til et pensionsrådgivningsmøde og

så melder bankmanden pludselig tilbage til mig og siger: Den er helt grueligt gal denne gang. Jeg har opdaget, at din invalidepension, der står et stort nul, sagde han så. Og så gik jeg jo sådan rundt til mine kolleger og spurgte lidt om: Er I egentlig klar over, altså, hvis I nu er fyldt 60, ved I noget om jeres invalidepension? Det var der faktisk ikke én eneste, der vidste noget som helst om. Så tænkte jeg: Nå, men så må jeg hellere ringe ind til Unipension og der fik jeg så svaret på, at, jamen der var slet ikke noget at tale om, altså, det havde bestyrelsen besluttet, at sådan var det. Efter 60 år så bortfaldt den. Og jeg kan så sige igen til min kones samme, som er MP, der var invalidepensionen fortsat gældende, uden at det havde påvirket hendes pensioner i fremtiden. Nå, så fik jeg alligevel så forhandlet mig lidt frem til med Unipension, at de kunne ikke nå at lave nogen nyberegning for mig, men de lovede, at de ville lægge sagen frem til Sampension, og så ville de kontakte mig i det nye år, hvilket de så også gjorde, og de har lavet en beregning, og det viser sig faktisk, at den beregning er bedre end den gamle. Der er kun én betingelse. Det er, at de stiller nogle nye sundhedsattester på det her. Så den har jeg lidt at tygge på, men jeg synes, det her det er meget dårligt. Vi får meget materiale fra pensionskassen og det er også udmærket, men man kunne da lige så vel som man nu har gjort opmærksom på, når man havde børn over 24 eller 25 år, at så bortfaldt pensionen, og så kunne man lige så godt trække den ud og så få forbedret sin egen pension. Hvorfor, i sådan en alvorlig sag som invalidepension, som vi ellers skal ud og dække på anden måde, hvorfor kunne man ikke, når man blev 60 år, sige det her, det skal du altså være opmærksom på, når du er i PJD, at så skal du altså ud og finde en eller anden anden løsning, ellers så må du tære på den pension, som I har i forvejen med dermed de forringelser. Jeg synes, det er lidt for dårligt, men ellers generelt tilfreds med kassen. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Steen Ragn.

Steen Ragn

Jeg hedder Steen Ragn og jeg er ansvarshavende aktuar for pensionskassen. Det er korrekt, at for alle de medlemmer, der er optaget før 2010, da kan man ikke blive tilkendt invalidepension efter 60 år. Man har dog siden 2010 haft en ordning, der er identisk med den, du refererer til i Magistrenes Pensionskasse, nemlig med at man har invalidepension helt frem til 67. De vil sige det er op til medlemmerne at vælge det. Når det er sagt, så er din opfordring om at man bliver kontaktet, når der er noget, der er relevant for én, det er jo noget af det, pensionskassen også har tilstræbt, da man valgte en ny administrationssamarbejdspartner. Det var netop, at man kunne gøre kommunikationen meget mere nærværende. Tidligere har I fået et medlemsblad og jeg er ret sikker på, at der i en af de noter har stået som generel information, det her. Men vi ved godt, at det er jo ikke særlig målrettet den enkelte og deres behov. I den verden, I er kommet ind i her i Sampension, der vil vi have mulighed for at lave kampagner, f.eks. til folk, der er fyldt 59 og sige: Er du klar over, at der gælder det her og der er andre ordninger? Så det er helt klart noget af det, det digitale univers, I er kommet ind i, åbner op for.

Dirigent Tina Øster Larsen

Ja, tak til Steen for svaret. Er der andre, der ønsker ordet her under Eventuelt? Det er sidste udkald inden næste år. Ja, men du får lige en mikrofon. Du får lige en mikrofon.

Jana Yvonne Clausen

Okay, nå. Det skal jeg sige igen så. Jeg vil bare sige det samme, som du sagde i denne her digitale tidsalder, så må det være muligt at få nogle aldersrelevante henvendelser direkte i stedet for, at man skal sidde og læse det blandt en masse andet i medlemsbladene. At man simpelthen får en direkte - nu bliver du 60 om et halvt år. Husk lige +/- ægtefælle, +/- noget andet, +/- jeg ved ikke hvad, ikke? Så det gælder hele livet jo. Tak.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have.

Ulla Knudsen

Jeg vil bare lige være helt sikker på, at den der investeringssag, som MP har haft i Mozambique, har

vores pensionskasse haft noget med den at gøre? Den med, at de investerede i et fallitbo eller ... ved I noget om det?

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Henrik.

Henrik Olejasz Larsen

Jeg ved ikke, jeg kan ikke sige, hvordan det har været før 1. januar, men vi har lagt porteføljen om, og det har ikke været en sag, vi har haft i den gamle portefølje, så vi har den ikke længere i hvert fald.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak skal du have. Er der andre, der ønsker ordet? Det er der ikke. Så afslutter jeg debatten under her det sidste punkt. Du nåede det lige. Det var på et hængende hår. Du får lige en mikrofon.

Unavngiven fra salen

Jeg vil faktisk sige, jeg synes vi skal lige klappe for bestyrelsen og formanden, at de går så meget op i det her og vil os det så godt.

Dirigent Tina Øster Larsen

Tak til den bemærkning. Skal vi lade det være den sidste bemærkning under punktet Eventuelt? Det tror jeg, vi gør og så afslutter vi igen debatten under punktet og med det har vi udtømt dagsordenen og dermed også mine formelle opgaver. Og så har jeg kun tilbage at sige tak for god ro og orden og så giver jeg ordet til formanden for en afsluttende bemærkning.

Erik Bisgaard Madsen

Ja, inden det, jeg havde planlagt at sige, vil jeg lige kommentere på det her med Jørgen Arndt Ravn og også Jana Yvonne Clausens kommentar, altså en af bevæggrundene for at vælge Sampension er jo netop muligheden for at komme ind i det her digitale univers, hvor vi kan blive meget præcise og informere medlemmerne rettidigt. Men ellers vil jeg sige tak til Tina for at have ført os sikkert igennem denne her generalforsamling. Den første i Sampension regi, og jeg synes, at det er gået fint og der har været en god debat. Det er jeg rigtig glad for. Så vil jeg også sige tak til Deloitte, som står der. Tak til Kasper og kompagni for jeres indsats gennem mange år. Og så også en tak til PwC og tillykke med valget. Jeg vil også gerne sige tak til Hasse Jørgensen og administrationen. Der er mange til stede her i dag. I har lavet et kæmpe stort arbejde og tak for det og også en helt særlig tak til Henrik Olejasz, som både holdt indlægget om det her med at kigge ind i krystalkuglen. Et indlæg, vi havde kl. 16.00 i dag. Og jeg er trods alt glad for at høre, selv om der er dystre udsigter, så er der også nogle positive ting, vi kan glæde os over, så tak for et spændende oplæg, Henrik.

Jeg vil nu bede om, at vi går ud og tager os lidt for i buffeten derude, hvor der er både øl og vin og vand og fast føde skulle der også være og sådan rent praktisk har jeg lovet Hasse, at vi forlader huset senest kl. 21.00. Det må ikke blive til noget natværtshus. Der er ingen bevilling til det. Så jeg vil sige velbekomme og hav en fortsat god aften og tak for nu og til bestyrelsen vil jeg sige, vi går ud til buffeten lige om lidt, men vi skal lige have overstået en konstituering af bestyrelsen. Tak for i år.

Generalforsamlingen hævet.

Den 3. april 2017

Som dirigent:

Tina Øster Larsen